

JEGYBANKI ÁRFOLYAMOK

USD	GBP	CZK	HUF
1,1435	0,8509	24,205	363,53

ÚJ SZÓ-ELŐFIZETÉS

predplatne@newsandmedia.sk
0905 384 933

2026. július 18–19., szombat–vasárnap

| 79. évfolyam | 166. szám | Előfizetőknek 13% kedvezmény | ujszo.com | Ára 1,35 €

ÚJ SZÓ

Tarr Zoltán és Czímer Gábor
(Somogyi Tibor felvétele)

Tarr Zoltán és az erkölcsi
határvonal Gombaszögön

TOKÁR GÉZA

GOMBASZÖG. A Gombaszögi Nyári Tábor kiemelt program-pontja Tarr Zoltán, a Tisza-kormány társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszterének első hivatalos felvidéki látogatása volt. Szóba került az elszámoltatás, de az is, hogy az új kormány felújítaná a társadalmi konzultációt.

Tarr tavaly még ellenzéki-ként jelent meg a fesztiválon, az idén azonban a legfontosabb, a határon túli kapcsolatokért felelős döntéshozóként nyilatkozott az elképzeléseiről. A határon túli magyar közösségekben pedig leginkább az a kérdés fogalmazódott meg, mire számíthatnak a Tisza-kormánytól, különösen a korábban kilátásba helyezett elszámoltatás fényében. A beszélgetés Czímer Gábor (parameter.sk) moderálásával zajlott. A politikus

megerősítette, hogy a határon túli támogatások tekintetében tíz évre visszamenőleg végeznek áttekintést.

Nyílt, átlátható
pályázatokat írnak ki

A beszélgetésben felmerültek azok az ügyek, amelyek rejtett politikai támogatásokra irányultak – mint a múltban az MKP-hoz és utópártjaihoz kötődő Főnix Polgári Társulás vagy a Libertate. Tarr nem bocsátkozott konkrétumokba az elszámoltatás terén, általános-

ságokban beszélt az Orbán-kormány határon túli politikájáról. A közpénzt a saját politikai céljai felhasználására használták fel – mutatott rá Tarr, aki szerint az Orbán-kormány a saját gazdasági érdekcsoportjainak finanszírozására használta fel a támogatásokat és hangsúlyozta, céljuk a források azonosítása, a pénz útját követve pedig a támogatás hasznosulásának felmérése.

A miniszter jelezte, hogy nyílt és transzparens pályázatokat szeretnének kiírni a határon túli magyarokat érintő kérdésekben is. Egy társadalmi párbeszéd keretén belül, a társadalmi részvételt lehetővé téve akarnak új kereteket

adni a politizálásnak. Konkrétizálva az elképzeléseket Tarr a MÁÉRT fórum tartalmi feltöltését vagy más találkozókat képzelt el az egyeztetés szempontjából.

Vége a befolyásolási
kísérleteknek

A tárcavezető szerint létezik erkölcsi határvonal, ami kizárja az együttműködést az új kormánnyal, de a beszélgetésből kiderült, hogy nincs egységes álláspont azzal kapcsolatban, mi is diszkvalifikál valakit a körből. Tarr nyíltan egyetlen szervezetet sem nevezett meg az elfogadhatatlan szereplők között. Az oktatási-nevelési támogatást és a kulturális intézmények támogatását szintén megtartaná, viszont átláthatóvá tenné. A szlovákiai képzéseket is tartó MCC kapcsán Tarr megjegyezte, sok értékes dolog és sok huncutság is van az szervezet keretein belül. Szerinte az intézmény ebben a formában nem fog megmaradni, de a tehetséggondozó tevékenységeket szeretnék megtartani. A fociakadémiák kapcsán szintén átvilágítást ígért, de nem a támogatások teljes leállítását, és a médiatámogatások rendszerének újragondolása is folyamatban van.

“Tarr a fociakadémiák kapcsán is átvilágítást ígért, de nem a támogatások teljes leállítását.

Tarr a leghatározottabban az Orbán-kormány klientúraépítő tevékenységét kritizálta és többször is megígérte, hogy véget vet a Budapestről érkező befolyásolási kísérleteknek. A határon túli szervezeteket azonban nem akarta pellengérré állítani, és ígéretet tett arra, hogy a transzparens támogatások a határon túli magyar közösségek felé nem állnak le.

A coming outról
és a bátorságról

A mai pozsonyi Szivárványos Pride felvonulás előtt Gyenge Veroni költő, slammer és aktivista a szolidaritás erejéről beszélt

2. oldal

A NAP SZÁMA

Az Orbán-érában
19 ezer titkos
megfigyelést
engedélyeztek
Magyarországon

A „megpecsételt”
távíráskisasszony

Jitka Zelenohorská:
„Egyikünk sem sejtette, hogy a film ilyen nagy köröket fut majd a világban”

6. oldal

IDŐJÁRÁS

Változóan felhős égbolt, helyenként záporra vagy zivatarra számíthatunk, melyet intenzív csapadék kísérhet. A nappali hőmérséklet 27 és 33 fok között alakul.

Foci-vb: még Trump is megnézi a döntőt

A hétvégén lezárul a több mint egy hónapja zajló futballmaraton a világbajnokságon.

MIAMI/NEW YORK. Ma (23.00) előbb Franciaország és Anglia csap össze a bronzmeccsen, vasárnap (21.00) pedig Spanyolország és Argentína találkozóján kiderül, ki a világ legjobbja. A Lionel Messi vezette dél-amerikaiak a sporttörténet harmadik világbajnoki címvédésére készülnek, míg Lamine Yamalék 2010 után másodszor ülnének fel a labdarúgás trónjára. Bár az Opta szimulációi az elődöntőkre is más végeredményt jósoltak, a gép szerint

nagyobb eséllyel ünnepelhet Spanyolország. A New York-i finálé nemcsak (a mostani vb-n mindvégig alkalmazott) ivőszünetek miatt lesz történelmi, a hírek szerint a félidei show miatt akár 30 percesre is nyúlhat a félidei szünet. A döntőt számos prominens a helyszínen nézi meg, többek között VI. Fülöp spanyol király és Pedro Sánchez kormányfő, Javier Milei argentin köztársasági elnök azonban babonából nem lesz jelen – ellentétben Donald Trumpgal. Az amerikai elnök az eddigi 102 meccs egyikére sem látogatott még ki eddig. A foci-vb kicsúcsosodásáról a 16. és a 17. oldalon írunk bővebben.

(ot)

A kanadai erdőtűzek
fűstje a New York-i
Szabadság-szobrot is
belepte tegnap

(Fotó: TASR/AP)

Gyenge Veronival a coming outról és a bátorságról

TORNYAI BIANKA

POZSONY. A mai pozsonyi Szivárványos Pride felvonulás előtt Gyenge Veroni költő, slammer és aktivista az identitásról, a coming outról, a gyűlölet mindennapi jelenlétéről, a szolidaritás erejéről beszélt, valamint arról, miért nem kíválság, hanem alapvető jog félelem nélkül önmagunknak lenni.

16. alkalommal szervezik meg ma a pozsonyi Szivárványos Pride rendezvényt, amely azoknak a június végétől egy hónapon át tartó programoknak a kicsúcsosodása, amelyekkel a szervezők szeretnék felhívni a figyelmet az LMBTQ+-emberek helyzetére, az egyre növekvő társadalmi feszültségekre, a szolidaritásra. A Pride fesztivál teret kíván adni az LMBTQ+-csoporthoz tartozó személyek helyzetéről szóló párbeszédnek és hangsúlyozza a szabadság, egyenlőség, a demokrácia fontosságát. A témával kapcsolatban Gyenge Veroni költő, slammer, aktivista mondta el gondolatait az Új Szónak.

Fontos meghatározni magát, illetve azt egy LMBTQ+-csoport-hoz tartozó embernek, hogy a gyűjtőfogalom melyik részéhez tartozik?

Szerintem nem kötelező magunkat meghatározni, nekem nem is tetszik, ha valakitől ezt számon kérik. Azt viszont megértem, hogy valakinek saját maga miatt fontos, hogy találjon szavakat arra, amit érez és él, arra, ahogy megéli az identitását. Én soha nem akartam saját magamat definiálni, de mivel nyilvánosan beszélek ezekről a dolgokról, úgy érzem, hogy az embereknek igényük van a meghatározásra. Még nem tartunk ott mint társadalom, hogy ezt szabadon lehessen kezelni. A nyilvánosság miatt biszexuálisoké szoktam magam meghatározni, de többnyire azt mondom, hogy nem az ember nemébe szeretek bele, hanem a lelkébe, magába az emberbe.

Milyen volt egyébként a környezetében a fogadtatás, miután felvállalta magát?

A barátaim tudták, mivel az említett első szerelmemmel egy közösséghez tartoztunk, nem volt szükségük arra, hogy mindenképpen kimondjuk, hogy mi van köztünk. Ők olyan emberek voltak, akikről tudtam, hogy nincs ezzel problémájuk. Nem is szeretnék olyan embereket magamhoz közel engedni, akik nem elfogadóak ezzel vagy

bármilyen kisebbséggel szemben. A családtagjaimnak később mondtam el, nekem is teljesen új volt ez a helyzet, próbáltam valahogy magamban is feldolgozni, viszont azt éreztem, hogy anyukámnak el akarom mondani és ő lesz az egyetlen, akinek elmondom, de rajta kívül nem hiszem, hogy tartozom bárkinek is coming outtal. Valójában vele is csak pusztán szeretetből beszéltem meg, de nem kértem ki senkinek a véleményét és nem is vagyok rá kíváncsi. Tudom, hogy sokan

máshogy szocializálódtak, de ebben nagyon határozottan szerettem volna magamat védeni. Akkor voltak nézeteltéréseink a szüleimmel vagy az anyukámmal, amikor erről nyilvánosan kezdtem el beszélni. Óriási félelem jött elő benne, hogy mi lesz velem, ha bántani fognak ezért. Én is nagyon-nagyon féltem ettől, muszáj volt valahogy leküzdenünk együtt, de csak idő kérdése volt, hogy azok, akik a közelemben voltak, rájöjjenek, hogy ez nem nagy dolog.

Helyénvaló volt az anyukája félelme, voltak kellemlen, bántó szituációk?

Igen, bántottak. Anyukám félelme is bántott valamennyire, mert nyilván nem akarom, hogy valaki, főleg anyukám miattam féljen, de meg kellett tanulnom azt, hogy ne vegyem át mások felelősségét a

(Képtárház)

Gyenge Veroni szerint fontos, hogy a Pride-on az emberek szívesen felöltözhetnek, kicsit önmaguk lehetnek és biztonságban érezhetik magukat

saját érzelmeikért és félelmeikért. Szerintem az alapvető dolog, hogy törődünk azzal, hogy a szüleink nyugodtak, boldogok és büszkéek legyenek ránk, de nem szabad, hogy mások félelmei miatt megkérdőjelezzük saját magunkat. Négy évvel ezelőtt, az első pozsonyi Pride-on után történt, hogy egy nagyon kicsi szivárvány volt a pólómon, ami miatt egy férfi elkezdett üldözni egy boltban azt kiabálva, hogy mocskos leszbikus, majd miután meghallotta a magyar akcentusomat, már mocskos magyar leszbikus voltam. A Pride-on mindig vannak ellentűntetők is, tehát lehet hallani hasonló mondatokat, de jóval ritkább, hogy valaki szemtől szemben nekem állít.

Mi a helyzet az online térben, a közösségi oldalakon?

Az online térben nagyon durva, gonosz, csúnya megnyilvánulások vannak, de szeretném, hogy lássák az emberek, hogy milyenek mások, ezért nem korlátozom a hozzászólásokat. Egyszer történt egy érdekes eset, amikor a szülőfalumban egy rendezvényen találkoztam az

zal, aki rendszeresen kommentel olyat, hogy engem meg kellene verni és más gyűlölködő mondatokat a közösségi oldalamon. Odamentem hozzá, hogy tessék, itt vagyok, most már lehet a szemembe mondani. Egyetlen szót sem tudott ki nyögni a férfi. Megkérdeztem tőle, hogy hozzak-e billentyűzetet, hogy azzal könnyebben tud-e kommunikálni, majd otthagytam őt. Ez egy nagyon meghatározó élmény volt számomra, ajándék saját magamnak, hogy bele mertem állni ebbe a szituációba. Nagyon sokat adott az, hogy rájöttem, ezek az emberek nem képesek szemtől szemben kommunikálni, nem képesek felvállalni a véleményüket, nem képesek a szemembe nézni. Azóta nem nagyon tudok tisztelni senkit se, aki egy profilról leír egy lánynak vagy bárkinek olyat, hogy szerinte őt verni, bántani kellene a véleménye miatt vagy azért, aki. Szerintem annak kellene az alapnak lenni, hogy nem kívánunk senkinek sem bármilyen erőszakot. Ami a legnehezebb, hogy ha megnézem a gyűlölködő hozzászólók profilját és látom, hogy az illetőnek van lánya. Nekem ab-

szurd és érthetetlen, hogy nem tudnak belegondolni abba, hogy bárki kerülhet a gyűlölet keresztútjába, ez bárkivel megtörténhet, bármikor kiderülhet bárki gyerekéről vagy rokonáról, hogy hazudott az illetőnek egész életében, mert nem tartotta elég megbízhatónak ahhoz, hogy megismerje az igazi énjét és identitását. Szerintem ez nagyon szomorú.

Mi a baj azzal a mondattal, hogy engem nem zavar, amíg a négy fal között csinálják?

Az, hogy nem értem, hogy mégis mit csináljak a négy fal között. Úgy érzem, hogy annyira szexualizálva van ez a kisebbség, hogy akik ezt mondják, csak arra tudnak gondolni, hogy mi történik a hálszobában. Ez leginkább a hetero világ perverzítésát mutatja szerintem, nem a mi világunkét. Erre azt szoktam válaszolni, hogy jó, akkor te meg gyűlölködj otthon a négy fal között. Az a gond, hogy az emberek nagyon általánosítanak ebben a közegben is, mindig valami nagyon kirívót, nagyon hangosat tesznek előtérbe, ami lehet, hogy ennek a közösségnek a 0,01%-ára jellemző. Az is gyakran elhangzik, hogy ez természetellenes. Nézzük meg a természetet, hogy mennyi egyednél fordul elő vonzalom a saját neméhez. Senkinek sem célja, hogy orgiákat tartson az utcán, annyi a célunk, hogy 2026-ban félelem nélkül megfoghassuk egymás kezét, ne kelljen körbenézni állandóan, hogy honnan leselkedik rád valamilyen veszély. Ennyire egyszerű dolgokat szeretnénk, ezt nem hinném, hogy a négy fal közé kéne zárnunk.

Köszereplőként akaratlanul is kiteszi magát támadásoknak vagy bántásoknak?

Eleve nehéz ez a lét, mert szlovákiai magyarként is érkezik a támadás és a szlovákiai magyar queer emberek még inkább félnek attól, hogy ezt felvállalják vagy megszólaljanak. Én erre felkészültem és felvállalom, de egyáltalán nem könnyű. Azért is nehéz, mert nagyon-nagyon szerelmes vagyok a szlovákiai magyarságba mint identitásba, ebbe a közösségbe, nekem ez az egyik legfontosabb dolog a világon, és nagyon érzem annak a felelősségét, hogy úgy reprezentáljam magunkat, hogy az jó legyen a közösségünknek. Azért is nehéz, mert ez egy ki nem taposott út, és tényleg mindenhol érkezik a gyűlölet, még akkor is, hogyha például egy szlovákiai magyar témához szólok hozzá.

Fontos rendezvény a Pride?

Nagyon sokan festenek órdögi képet róla. Az egyik Pride-ra eljött velünk egy olyan ember, aki nem értette, mi a célja, miért fontos egy ilyen felvonulás. Ahogy körbenézett, azt mondta, ez olyan, mint egy búcsú. Igen, valóban olyan, az emberek szívesen felöltözhetnek, kicsit önmaguk lehetnek és biztonságban érezhetik magukat. Az, hogy valaki részt vesz a Pride-on, nem fosztja meg a heteróságától. Úgy érzem, nagyon belénk ivódott, hogy csak egy fajták lehetünk, de ez hazugság. Ezt hazudták nekünk, pedig nagyon jó több identitásúnak lenni, nagyon jó nyitni emberek felé és rájönni arra, hogy annyira nem is különbözünk.

(Képtárház)

Gyenge Veroni kiemelte, milyen sok erőt ad neki, ha találkozik a követőivel és pozitív visszajelzést kap tőlük

(A szerző felvételei)

Magyarországról is nézőkre talált a tornai mozi

NÉMETI RÓBERT

TORNA. A kultúrház nagytermében lassan kialszanak a fények, felbűg a vetítógép, majd néhány másodperc múlva életre kel a vászon.

A Kassához közeli Tornán ez ma már természetesnek tűnik, pedig a településen közel harminc éven át egyetlen filmet sem vetítettek. A Csillag mozit egy évvel ezelőtt Erik Kuzma és civil szervezetének fiatal csapata élesztette újjá.

Új életre kelt

„Amikor először beléptünk, olyan érzésünk volt, mintha tegnap zárták volna be a mozit” – mondja Erik Kuzma, miközben a vetítőfülkében az általuk több alkatrészből összerakott digitális berendezést mutatja. Csapatával régi mozikat kutatnak fel Szlovákiában, így jutottak el Tornára is. A csaknem érintetlenül megmaradt mozi láttán úgy döntöttek, érdemes újra életet lehelni bele. A falusi mozi az 1980-as években még rendszeresen működött, a kilencvenes évek elején azonban be-

zárt. A környék jelentős magyar lakossága miatt egyre nehezebb volt magyar nyelvű filmeket beszerezni, így a vetítések fokozatosan megszűntek. A nagytermet azóta évente csupán néhány alkalommal használták. Ma már egészen más a helyzet. A község támogatásával és pályázati forrásból teljesen digitalizálták a mozit, amely jelenleg az egyetlen ilyen jellegű közösségi filmszínház a megyében. A premierek ugyanakkor ide is megérkeznek, ráadásul magyar szinkronnal is, ha az adott filmhez rendelkezésre áll.

Kétszáz filmet mutattak be

A vetítőterem 280 néző befogadására alkalmas, 3D-s vetítésekre is

„A fiatal csapatnak köszönhetően úgy tűnik, hogy a Csillag mozi nemcsak a múlt egy darabját mentette meg, hanem új közösségi teret is teremtett.

képes, a napokban pedig új, nagyobb vásznat is kap. Az első újkori vetítések óta már több mint kétszáz filmet mutattak be, a nézők száma pedig elérte a négy-öt ezer főt. A közönség nem csak Tornáról érkezik. Sokan jönnek a környező falvakból, de a közeli magyarországi településekről is, hiszen a környéken kevés helyen lehet premierfilmeket magyar nyelven megnézni. A műsort ezért tudatosan úgy állítják össze, hogy magyar és szlovák nézők egyaránt megtalálják a számukra érdekes filmeket. Erik Kuzma szerint a cél egyszerű: visszavinni a mozit oda, ahonnan az évtizedekkel ezelőtt eltűnt. „Nem mindenkinek van lehetősége Kassára vagy Miskolcra utazni egy filmért. Mi azt szeretnénk, hogy a kultúra helyben is elérhető legyen” – fogalmaz.

Parkolót nyitottak az egykori iskola udvarán

Nem kis riadalmat keltett annak a gyors májusi viharának a következménye, amely során a vasútállomásnál parkoló személygépkocsira rázuhant egy kiszáradt fa. A napokban ideiglenesen megoldották a vasútállomásra saját gépkocsival érkezők problémáját.

ÉRSEKÚJVÁR. A Nyitra Megyei Önkormányzat ideiglenesen megnyitotta a lakosság számára az egykori elektrotechnikai, korábban kereskedelmi szakközépiskola udvarát. Mostantól mintegy 40 férőhelyes parkolóra térhetnek le az utasok, amely a nap 24 órájában fogadja az érkezőket a vasútállomás közvetlen közelében. A lépés célja elsősorban a belvárosi és az állomás környéki parkolóhelyhiány enyhítése addig, amíg az épület végleges hasznosítása nem kezdődik meg. Az ingatlan továbbra is a megye tulajdonában van, és a hosszabb távú elképzelés változatlanul a bérlakások kialakítása. A parkolót díjmentesen használhatják a lakosok. A megye hosszú távú terve az épület bérlakásokká történő átalakítása, elsősorban fiatal családok és egészségügyi dolgozók számára. A beruházás részeként parkolóhelyek kialakításával is számolnak.

(A szerző felvétele)

Folytatódik a kórház felújítása

Nyitra megye kiírta a komáromi kórház F pavilonjának felújítására vonatkozó pályázatot, a költségeket előzetesen 592 781,02 euróra becsülik.

KOMÁROM. A megye közlése szerint az F pavilon alagsorának helyreállítása az alapfeltétele a további modernizációs tervek megvalósításának. Az épület 1902-ben épült, és nem megfelelő a statikai állapota. Ezt követően a további modernizálást az uniós helyreállítási alapból, valamint önrészből fedezik. A becslések szerint a további projekt költsége 12,5 millió euró, az egész épület átfogó korszerűsítését, és ezzel a sebészeti fekvőbetegosztály színvonalának emelését célozza.

(A kórház felvétele)

(TASR)

Beiratkozási haladék az egyházi óvodánál

A júniusi képviselő-testületi ülésen még az hangzott el, hogy bezár a párkányi Szent Imre Óvoda és szeptembertől már nem folytatják tovább. Ez mára elavult, mert a fenntartó, azaz a püspökség július végéig adott beiratkozási haladékot az intézménynek, hogy gyerekeket toborozzanak.

PÁRKÁNY. Bár a júniusi önkormányzati ülésen még az hangzott el, hogy a kis létszám miatt a fenntartó, azaz a püspökség bezárja a helyi Szent Imre Óvodát, ez ma már nem igaz. Mint azt Fóthy Zoltán esperesplébánostól megtudtuk, az óvoda szülői szövetsége is az intézmény megmentéséért állt ki, Mikle Tímea, az óvoda igazgatója pedig azt közölte most az Új Szóval,

(Fotó: Szent Imre Egyházi Óvoda)

hogy július végéig beiratkozási haladékot kaptak a fenntartótól. Addig várják az érdeklődő gyerekeket, szülőket.

Ha meglesz a 20-21-es összlétszám és igazgató is lesz, akkor szeptembertől folytathatja működését az óvoda.

„Minden a püspökség döntésétől függ majd. Tizennégy gyermek járt eddig az óvodába, ebből négyen ballagtak el legutóbb. Most nem vagyunk nyitva, de egyébként itt vagyunk, szívesen várjuk a beiratkozókat” – mondta az igazgató. Párkány városa a lehetséges megszüntetés kapcsán felajánlotta az egyházi óvodának, hogy a gyerekeknek a saját óvodáiban, azaz a Bartók utcaiban és a Hársfa utcaiban biztosít helyet, ám egyelőre nem éltek ezzel a lehetőséggel, mert a helyzet csak a püspökség végleges döntése után lesz egyértelmű.

Dominika Blaháková, Párkány alpolgármestere pedig arról tájékoztatta lapunkat, hogy július végéig a Bartók utcai óvoda áll rendelkezésre, a többi oviból is ott fogadják a gyerekeket, de augusztusban az is zárva lesz. Szeptembertől pedig minden visszaáll a rendes üzemmódba.

(buch)

Iráni konfliktus: újabb légicsapások több hullámban

Óriásplakát Teheránban
(Fotó: TASR/AP)

ÖSSZEFOGLALÓ

TEHERÁN. Az amerikai hadsereg péntek hajnalban befejezte az iráni célpontok ellen csütörtök este indított legújabb támadást – közölte a Középső Parancsnokság (CENTCOM). Eközben Irán Bahreint és Kuvaitot támadta.

A parancsnokság közleménye szerint part menti megfigyelő és légvédelmi állásokra, továbbá katonai logisztikai infrastruktúrára mértek csapást. Az amerikai hadsereg hatodik egymást követő éjszaka támadott iráni célpontokat pénteken, az akció közel nyolc órán át tartott. Az IRIB iráni állami televízió azt közölte, országszerte több robbanást jelentettek, az amerikai erők pedig légitámadást intéztek a dél-iráni Bandar-Hamir kikötőváros két hídja ellen, illetve támadás érte a szintén a déli térségben található Bandar-Abbász egyik vasútállomását, az Iransahr városában lévő repülőteret, illetve Csabahr kikötőváros egyik irányítótornyát. A tájékoztatás szerint a műveletekben legkevesebb heten meghaltak.

Az IRNA iráni állami hírügynökség ezen felül úgy tudja, ismét támadás érte Busehr városát is, ahol az ország atomerőműve is található.

50 ezer amerikai katona a Közel-Keleten

A CENTCOM bejelentette, hogy több mint 50 ezer amerikai katona teljesít jelenleg szolgálatot a Közel-Keleten. Donald Trump elnök csütörtök este a nemzethez intézett beszédében azt mondta, hogy az Egyesült Államok „nagy győzelmet arat Iránban” és ennek a munkának a gyümölcsét nagyon-nagyon hamarosan látni fogják. Az iráni hadsereg péntek kora reggel arról számolt be, hogy kamikazedronokkal indított támadást egy bahreini amerikai katonai bázis ellen, ahol amerikai katonai helikopterek és

P-8 felderítő repülőgépek állomásoznak. Eközben a kuvaiti hadsereg arról jelentett, hogy iráni rakéta- és dróntámadás érte az országot. Kuvaitban megszólaltak a légvédelmi szirénák és a helyi hatóságok felszólították a lakosságot, hogy keressen menedéket a legközelebbi biztonságos helyen. A hadsereg jelezte, hogy az ország felett hallható robbanásokat a légvédelmi rendszerek okozták. Az iráni állami Press TV műsorszolgáltató jelentése szerint Kuvaitban amerikai radarberendezéseket és rakétaindító állásokat gyűjtöttek fel és hogy ismét célba vettek amerikai katonai létesítményeket Jordániában is. A műsorszolgáltató állításait egyelőre nem erősítették meg.

Iráni támadás Szíriában is

Az iráni Forradalmi Gárda támadást intézett péntekre virradóra a

szíriai at-Tanf katonai támaszpont ellen – jelentette az IRNA iráni állami hírügynökség a gárda bejelentésére hivatkozva. A tájékoztatás szerint a művelet az amerikai erőknek a bázison lévő különleges műveleti parancsnoki központját érte, és válasz volt arra, hogy az Egyesült Államok nem sokkal korábban támadást intézett a dél-iráni Szisztán és Beludzisztán tartomány ellen, amiben több katona életét vesztette. Az Egyesült Államok idén februárban közölte, kiürítette a szíriai-jordániai-iráni hármashatárnál található támaszpontot, amelyet ezt követően a hivatalos bejelentés szerint a szíriai hadsereg vett át.

A Forradalmi Gárda a Hormuzi-szorostól

Az iráni Forradalmi Gárda teljes mértékben ellenőrzi a Hormuzi-szorost, amelyen mindaddig nem enged át kőolaj- és földgázszállítmányokat, ameddig az Egyesült Államok folytatja támadásait Irán ellen – olvasható a fegyveres testület pénteki közleményében. Alig egy nappal korábban Ebrahim Zolfakari, az iráni fegyveres erők egyesített parancsnokságának szóvivője azt közölte, a szoros nem lehet semmiféle alku tárgya, a gárda pedig már a hét elején kilátásba helyezte a regionális energiaexport leállítását.

Az iráni egészségügyi minisztérium pénteki összesítése szerint június 22. óta 38 halálos áldozata és több

„Az amerikai hadsereg hatodik egymást követő éjszaka támadott iráni célpontokat.

mint 400 sebesültje van az Egyesült Államok Irán elleni műveleteinek. Hosszein Kermanpur, a tárca szóvivője az X-en közzétett üzenetében hozzátette, hogy a halottak között három nő és egy gyerek is van. Az iráni energiaügyi minisztérium pénteken az áramfogyasztás méréséklésére szólította föl a lakosságot, egyebek között arra kérve az embereket, hogy csúcsidőben állítsák le a légkondicionáló berendezéseket. A kérést a tárca a dél-iráni területek elleni amerikai támadásokkal indokolta, amelyekben az egyébként hóhullám sújtotta régió számos áramellátója is megromlott.

(MTI)

RÖVIDEN

Trump Kínát vádolta beavatkozással

PEKING. Kína soha nem avatkozott be az Egyesült Államok választásaiba, az erre vonatkozó vádak pedig teljes mértékben alaptalanok és rosszindulatú rágalmak – jelentette ki Lin Csien, a kínai külügyminisztérium szóvivője pénteken a tárca szokásos pekingi sajtótájékoztatóján. A szóvivő azt követően reagált, hogy Donald Trump amerikai

elnök csütörtöki televíziós beszédében ismét Kínát vádolta az amerikai választásokba való beavatkozással. Az elnök azt állította, hogy a 2020-as elnökválasztás idején 220 millió választási okirat került kínai kézbe, amit amerikai hírszerzési dokumentumok támasztanak alá. (MTI)

19 ezer titkos megfigyelés

BUDAPEST. Az Orbán-kormány 16 éve alatt összesen 18 906 esetben kaptak engedélyt a titkosszolgálatok titkos megfigyelésre az igazságügyi minisztertől, és mindössze ötvenszer tagadták meg ezt – derül ki azokból a dokumentumokból, amelyeket az igazságügyi minisztérium küldött meg a 24.hu adatigénylésére. Ezek azok a titkos megfigyelések, amelyeknél nem bűnüldözés céljából vetik be a titkosszolgálatokat, hanem alkotmányvédelmi, nemzetbiztonsági célból kérnek megfigyelést. Ezek célpontja lehetett bárki, aki veszélyeztethette a gazdasági, társadalmi rendet a kormányzat szerint. (24.hu)

Ukrajna orosz hajókat, repülőket támadott

KIJEV. Újabb tizenkét orosz hajót ért találat pénteken a Fekete-tengeren – közölte Bródi Róbert (Robert „Magyar” Brovgyi), az ukrán hadsereg drónerőinek parancsnoka. A célpontok között kilenc teher szállító hajó, egy olajszállító tartályhajó, egy gázszállító és egy vontatóhajó volt. Tájékoztatása szerint a pénteki művelettel együtt összesen 159 orosz hajót ért ukrán dróntámadás júliusban az Azovi- és a Fekete-tengeren. Az ukrán erők emellett megsemmisítettek egy rakétacsapásokhoz használt Tu-95-ös katonai repülőgépet az oroszországi Engelsben. (MTI)

Révbe ért Burnham és a manchesterizmus

Andy Burnham volt manchesteri polgármester a kormányzó brit Munkáspárt új vezetője. Burnham megválasztását a Labour pénteki rendkívüli kongresszusán hirdették ki.

LONDON. Andy Burnham Keir Starmer miniszterelnököt váltja a két éve kormányzó Munkáspárt élén. Burnham hétfőtől a miniszterelnöki tisztséget is átveszi Starmertől, miután III. Károly király formálisan megbízta az új brit kormány megalakításával. Starmer június 22-én jelentette be, hogy mindkét tisztségről lemond, miután a sorozatos belpolitikai botrányok, valamint a májusi időközi választáson elszenvedett súlyos munkáspárti vereség nyomán mélypontra zuhant támogatottsága a közvéleményben és a párton belül egyaránt, és az alsóházi Labour-frakció, valamint saját kormányának tagjai részéről is egyre nagyobb nyomás nehezedett rá távozásra végett. Burnham jelölését a 403 fős alsóházi La-

Andy Burnham
(Fotó:TASR/AP)

bour-frakció tagjai közül 379-en támogatták, és a Munkáspárthoz kötődő 11 országos szakszervezet mindegyike jóváhagyta a volt manchesteri polgármester pártvezetővé választását. Ez a támogatottság messze meghaladja a Labour szabálykönyvében előírt minimális követelményeket.

Pártvezetőként tartott első beszédében Andy Burnham kijelentette: miniszterelnökként üzletbarát politikát kíván folytatni, és céljai között szerepel Nagy-Britannia újbóli iparosítása. Egyenes utalást tett arra is, hogy nem fogja támogatni az Egyesült Királyság egyes nemzeteinek függetlenedési törekvéseit. Közölte: Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország miniszterelnökeként kíván dolgozni. Andy Burnham már a vezetőválasztási kampány idején tartott programadó beszédében meghirdette, hogy a modern kori brit politikatörténetben példátlan decentralizációval Londonból az ország más térségeibe kíván döntési jogköröket áthelyezni, és az új modell egyik idegközpontja Észak-Anglia, mindenekelőtt Manchester lesz. Burnham manchesterizmusnak nevezte az elképzelést, és úgy fogalmazott: szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy a gazdasági növekedés az eddigi erőcentrumokra összpontosul, és ezekből „csordogál le valamennyi” az elhanyagolt, elfeledett országrészekbe. (MTI)

Mit kellene csinálni?!

JÓBA MIHÁLY

Nyár van, mégpedig forróbb, mint az előzőek bármelyike volt. A 150 parlamenti képviselő nyári nagy szünete két és fél hónapos lesz, mint ahogy szokott lenni. Ehhez szoktatták magukat a jól keresők, minden évben. A havi hétezer eurós fizetés így is jön a számláikra. Kíváncsi voltam, mi lesz a hétvégi politikai vitákkal, amit Robert Fico nem nagyon ked-

velt. Hogy miért nem, azt tudjuk. Vasárnap csak két politikai szereplő vállalt politikai beszélgetést a televízióban, Peter Pellegrini köztársasági elnök és Veronika Remišová parlamenti képviselő – a Za Ľudí pártból. Mind a ketten a társadalom számára kulcsfontosságú témákkal foglalkoztak válaszaikban. A köztársasági elnök a 2027-es állami költségvetés releváns elkészítéséről és a nemzetgazdaság restartjának mielőbbi megkezdéséről beszélt. Veronika Remišová az ellenzék aktivitását és az ellenzékiek összefogását sürgette,

már jóval a következő parlamenti választás előtt. A képviselőnő a választási kampányuk három témájára helyezte a hangsúlyt: a jogállamiság megőrzésére és annak megvédésére, a külpolitikai irányultság szigorú betartására Szlovákia lakosságának elvárásai szerint, és a gazdasági növekedés mielőbbi elindítására. A választási siker érdekében elkerülhetetlennek látja az összes ellenzéki párt tömörülését egy csoportba, például egy memorandum aláírásával minden ellenzéki párt vezetőjével. Hangsúlyozta azt is, minden politikai döntést az összes szlovák állampolgár érdekében kell meghozni, nem egy politikai csoport kiváltságosainak akarata szerint. Eddig minden a Smer embereinek szájze szerint történt. Nekem meggyőződésem, hogy Szlovákia

olyan ország, amelyben megvannak a feltételek a sikeres, igazságos társadalom építésére. Értem ez alatt a természeti, gazdasági – infrastruktúra – feltételeket és az emberi potenciál felkészültségét és teljesítőképeségét. Hagyni kell az embereket kibontakozni, nem a szólásszabadságot elvenni és büntetéssel fenyegetni. A negyedik Fico-kormány lefékezte a társadalom fejlődését azzal, hogy a miniszteri tárcákat kiosztották olyan embereknek, akik nem alkalmasak és nem felkészültek a miniszteri feladatokra. A tizenhat miniszterből csak kettőt nem akartak eddig leváltani a parlamentben. Volt, akit már háromszor is. Robert Fico négy égtáji geopolitikai röpködése zátonyra futott. Nagy kár volt másolni Orbán Viktor cselekedeteit is. Időt veszítettünk. Lesz mit behoznunk! ■

FT: minden várakozást felülmúl a magyar rendszerváltás

A londoni üzleti napilap online kiadásán megjelent részletes elemzés szerint mindez hatalmas megkönnyebbülés az Európai Unió számára is, amely küszködve igyekszik megakadályozni tagországai-ban a demokrácia és a jogállamiság visszafejlődését. A magyarországi folyamatok ugyanakkor világszerte csapást jelentenek a nacionalista konzervatív erők számára, amelyekre inspiráló hatással volt Orbán Viktor hosszas hatalomgyakorlása – fogalmaz a brit lap. Orbán Anita külügyminiszter, miniszterelnök-helyettes a Financial Timesnak elmondta: abban reménykedik, hogy Magyarország a nyugati demokrácia megújításának éllovasává válhat. A lap szerint Magyar Péter miniszterelnök egyik elsődleges célja „az Orbán-rezsim lételemévé vált korrupció” felszámolása. A lap idézi Tóth István Jánost, a Korrupciókutató Központ Budapest nevű civil szerveződés vezetőjét, akinek becslése szerint az Orbán Viktorhoz kötődő 13 személyiségnek odaítélt európai uniós finanszírozású megbízási szerződések, valamint a versenyeztetés nélküli megbízások értéke 2011 és 2023 között elérte a 19,3 milliárd eurót. Feltételezve, hogy e szerző-

ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyarországon zajló rendszerváltás messze túlhalad azon a mértéken, amelyet korábban sok magyar egyáltalán lehetségesnek tartott – áll a Financial Times helyzetértékelésében.

dések értékének 20–40 százalékát „lefölözték, úgy becsüljük, hogy az EU-adófizetők 3,2–5,5 milliárd euróval támogatták Orbán kleptok-

ráciáját” – idézi a Financial Times Tóth István János tanulmányát. A lap szerint Magyar Péter elsőprő választási győzelmét is a korrupció-

val, a romló életszínvonallal és a hanyatló közszolgáltatásokkal szembeni népharag tette lehetővé. Orbán Anita külügyminiszter ugyanakkor úgy fogalmazott, hogy a földcsuszamlásszerű változások a társadalomban zajlanak, és ez az emberek várakozásaiban, derűlátásában nyilvánul meg. Hangsúlyozta: Magyarország hagyományosan nagyon borúlátó ország, de „az emberek azt mondogatják, hogy április 12. óta még a gravitáció is könnyebb”. A Financial Times szerint sok magyar követeli Orbán Viktor és volt vezető tisztviselői felelősségre vonását hivatali visszaélések címén. Egy név nélkül nyilatkozó volt magas beosztású fideszes tisztviselő a lapnak úgy fogalmazott, hogy „a társadalom vért akar”, de ennek is megvannak a veszélyei. „Ha ugyanis agresszív módon rászállnak Orbánra”, akkor a volt kormányfő „a mártír szerepét ölti magára, és nem fog megfutamodni”. Ungváry Krisztián történész ugyanakkor kijelentette: nem tud felidézni Magyarországot múltjából még egy ennyire alapvető, külső hatalmi beavatkozás nélküli átalakulást, mint amely jelenleg zajlik. Ungváry a Financial Timesnak nyilatkozva alkotmányos forradalomnak nevezte a folyamatokat. Úgy fogalmazott: a nemzet a jogállamiság helyreállítása érdekében olyasmiket hajt végre, amelyek korábban elképzelhetetlennek tűntek. „A cél a jelenlegi államszerkezet teljes lebontása; ezt forradalomnak és rendszerváltásnak egyaránt nevezném” – hangsúlyozta a történész. (MTI)

FIGYELŐ

Az MI megtérülési csapdája

A vállalatok többsége még nem tudja kimutatni mesterségesintelligencia (MI)-beruházásainak üzleti értékét, a cégek jelentős része továbbra is pilotprojektekre és elszigetelt MI-alkalmazásokra épít – derül ki az EY és az Oxford Economics globális kutatásából. A felmérésben 2500 technológiai vezetőt kérdeztek meg 28 országban a piaci szereplők MI-stratégiájáról. A kutatás szerint az MI továbbra is jelentős beruházásokat vonz világszerte, ugyanakkor egyre több szervezet szembesül azzal, hogy a várt eredmények lassabban, vagy egyenetlenül jelentkeznek. A tanulmány szerint számos vállalatnál a kísérletezés gyorsabban halad annál, mint amit a bevezetés, a működtetés és a teljesítménymérés követni tud. Ezt nevezi a tanulmány MI-megtérülési csapdának. Az elemzés hangsúlyozza, hogy a siker kulcsa az, hogy a vállalatok képesek legyenek-e az intelligens rendszereket teljes üzleti folyamatok átalakítására használni, azokat világos célokhoz kötni, és teljesítménymutatókkal mérni az eredményeket. (MTI)

Másokra is illene odafigyelni!

CSIBRÁNYI ZOLTÁN

kíváncsiság alaptermészetünk szerves része. Születésünk pillanatától ez mozgat minket, késztetést érzünk környezetünk megismeréséhez. Később vágyunk megismerni embereket, történeteket, eszközöket, vidékeket, mindent. Ám mindenképpen sokan hajlamosak megelégedni egy lényeges részletről. Ők azok, akik – részint a kisgyerekkori neveltetés hiányosságai-ból adódóan – önmagukon kívül szinte semmire nem fordítanak figyelmet. Napjainkban felmérhetetlenül sok inger ér bennünket, mindent nem is képes az agyunk

olyanekppen elraktározni, hogy arra később is bármikor vissza tudjunk emlékezni. Az agy, a saját működőképességének védelme érdekében válogat az ingerek között, és csak az általa fontosnak ítélt részleteket raktározza el hosszú távra. Ennek ellenére az embernek nem szabadna megelégednie arról, hogy nem csak ő van. Az erre való odafigyeléshez viszont szükséges a gyerekkori példamutató környezet. Amennyiben a szülők és a tanárok nem figyelnek a gyerekek kérdéseire, jelzéseire, érdeklődési irányukra, ha nem mutatnak helyes viselkedési mintákat, akkor nem lehet meglepődni azon, ha az érintett gyerekek felnőttként zavarodott gondolkodásúak lesznek, és érzéketlennek mutatkoznak mások szenvedései láttán. Ezért gyakori a 21. századi

iskolarendszerek ellenére is, hogy egy bajba jutott ember láttán egyesek, segítségnyújtás helyett, egyszerűen tovasietnek. Ha egy kisgyerek nem lát jó példákat, együttérzést, támaszt a bajban, azzal sem lesz tisztában, hogy másokon segíteni jó érzés: a helyesen gondolkodó emberben biztosan boldog érzést vált ki a segítségnyújtásra köszönetképpen válaszul adott mosoly. De az ilyen finomságot fel kell érni ésszel. Ehhez elengedhetetlen a szülők és tanárok általi előképzés. Ma tömegek járkálnak úgy az utcán, járművet is úgy vezetnek, hogy közben nem kizárólag a környezetüket figyelik, hanem csak valamilyen elektronikus kütyüt, amelynek képernyőjén a világhálón keresztül bambulnak valami „nagyon fontosat”. A mesterséges in-

telligenciáknak nevezett rendszerek széles körű elérhetősége tovább ront a helyzeten. Rengetegen már nem csak másokra nem figyelnek, saját maguk sem sokat gondolkodnak. Abban a téves hitben élnek, hogy a gépek jó választ adnak, és akkor ugye minek dolgoztatni az agytekevények idegsejtjeit. Ez a legrosszabb. Ahogyan izmaink is nehezebben mozgathatóak, ha egy ideig keveset használjuk őket, úgy a gondolkodásban részt vevő idegsejtek közötti kapcsolatok is veszíthetnek erősségükből, az agy eltunyl. Megszívlelendő lenne, hogy gépi válaszokra hagyatkozás helyett az ember maga gondolkodjon a felmerülő kérdésekre adandó válaszokon. Lehet, hogy valaki éppen ön mellett szorult segítségre, miközben ön meredten egy képernyőt bámul. Mi lesz, ha legközelebb ön szorult segítségre, és közben ön mellett is szótlanul elsietnek? Ön örülne egy ilyen élethelyzetnek? Pedig ahogy a mindennapok mutatják, ez könnyen előfordulhat! ■

Ő volt a „megpecsételt” távírászkisasszony

Jitka Zelenohorská: „Egyikünk sem sejtette, hogy a film ilyen nagy köröket fut majd a világban. Örülök, hogy játszom benne...”

SZABÓ G. LÁSZLÓ

Emblematikus alakja lett az Oscar-díjas Szigorúan ellenőrzött vonatoknak Jitka Zelenohorská. A történet szerint negyvenötben egy kisvárosi vasútállomás irodájában az éjszakai szolgálat idején az ő fenekét pecsételte tele a forgalmista tiszt. Ezzel a jelenettel vált világszerte ismertté az akkor huszonkét éves prágai színésznő.

Jitka Zelenohorská ma, nyolcvanévesen a Jiří Menzel Alapítvány Arnoštek-díjas művésze. A súlyos üveg-szobor a Szesélyes nyár fiatal költő-táncosára utal, akit maga a rendező alakított a filmben.

„Lenyűgöző a hölgy, hogy még mindig milyen csinos és milyen erősen hordozza a vonásait annak a bájos, fiatal lánynak, akit a Vonatokban játszik” – vélekedik Bán János korábbi Arnoštek-díjas, aki az ideai ünnepeken is részt vett, és szívből gratulált cseh kolléganőjének.

Két életformát kapott a sorstól a kinttett színesznő. A nyolcvanas évek első feléig Prágában élt, és több filmben, színpadi produkcióban játszott, aztán férjhez ment Berlinbe, és Jitka Behrens néven egy divatruház eladónője lett. Férje halála után, 2003-ban költözött vissza a cseh fővárosba, ahol Elment a vonatom címmel írta meg színes életútját.

■ Tizennégy évesen állt először felvevőgép előtt Antonín Kachlík Júniusi napok című filmjében. Onnantól kezdve kézzel kézre adták a cseh rendezők, és bár nem végzett színművészeti főiskolát, tehetsége révén több prágai színház előadásába is bekerült. Jiří Menzellel hogyan került kapcsolatba?

Az idő tájt már több filmben játszottam. Ismert. Sokat hallott rólam. Bakfiskoromtól fogva forgattam. Kellett egy bizonyos típus Kachlíknak, és engem talált a legmegfelelőbbnek a szerepre. Azt követően már felgyorsultak az események, és folyamatosan filmeztem. A barrandovi filmgyár folyosóján látott meg Jirka, váltottunk pár szót, és pont akkor hívott próbafelvételre, amikor iszonyú náthás voltam. Nem is hittem egy percre sem, hogy bekerülök a filmbe, de néhány hét után értesítettek, hogy számolnak velem a Vonatokban. Engem is meglepett, hogy ekkora sikere lett a filmnek. Háborús téma, fekete-fehér film, ki tudja, hogy sikerül, gondoltam, de a végén gyönyörű lett, és még két filmet forgattam Jirkával. A Büntény a mulatóban volt az egyik, a Pacsirták cérnaszálon a másik.

■ Igaz, hogy eredetileg Iva Janžurová játszott volna a „megbélyegzett” távírászkisasszony, Zdenička Svátá szerepét?

Elsőként valóban őt szemelte ki a rendező, csak hogy nem vállalta a szerepet, mert nagyon szemérmes volt, és ahogy mondta, nem akarta közszemlére tenni a csupasz fenekét.

■ Önnek ez egyáltalán nem okozott gondot. Jiří Menzel írja is a könyvében, hogy profi mód helytállt a jelenetben.

Emlékszem, Jirka irult-pirult közben, az operatőr, Jaromír Šofr pedig remegő kézzel tartotta felettünk a kamerát. De a szerencse tényleg lekottázhatatlan. Egyikünk sem sejtette, hogy a film ilyen nagy köröket fut majd a világban. Örülök, hogy játszom benne, hiszen a Vonatok az egyetlen filmművészet egyik páratlan kincse.

■ Hogyan reagált az édesanyja, amikor megtudta, mi vár az ő tehetséges kislányára?

Megtiltotta, hogy játsszak a filmben, de látta, hogy hajthatatlan vagyok. Sokáig dühöngött, aztán beletörődött. Ma már ennél sokkal merészebb jelenetek vannak a filmekben.

■ A bemutatót hogyan élte meg a mama?

Nem volt könnyű megemésztenie, amit látott. Szomorú nem volt, nem is kritizált, csak időbe telt, míg megnyugodott. A forgatást megszenvedtük egy kicsit. Hideg volt, kint mínusz húsz fok, és az állomás épülete is irgalmatlanul lehűlt. Igyekeztem gyorsan túl lenni az egészen, nehogy

a forgatókönyvet. Itt majd biztosan nevetni fognak a nézők, gondoltam.

■ Josef Somr a forgalmista tiszt szerepében nem jött zavarba, amikor ott feküdt előtte az asztalon?

Dehogyan! Kínjában azt sem tudta, mit csinál. Azt, hogy rálehel a bélyegzőkre, előre rögzítették. Az első bélyegzés nyomát alkohollal mosta le a fenekemről a sminkes. Aztán még egyszer felvettük a jelenetet.

■ Hol értesült arról, hogy a Vonatokat jelölték az Oscar-díjra?

A Büntény a mulatóban forgatásán. Jirka is akkor tudta meg, hogy utazni fog. Három napra mehetett, akkor le is állt a forgatás. Itthon nem volt nagy visszhangja a világraszóló elismerésnek. Csak egy rövidke hír jelent meg róla valamelyik napilapban, de az is jól elrejtve, a cikkek alatt. Sok jó film készült nálunk akkoriban. Az új hullámos rendezők sorra remekeltek. Mindannyian abban reménykedtünk, hogy a prágai tavasz után szebb idők jönnek. Csak hogy a szovjetek jöttek a Varsói Szerződés tagállamainak a katonáival, köztük a magyarokkal. De van egy szebb emlékem is a magya-

A Szigorúan ellenőrzött vonatok ikonikus jelenetében (Képtárarchívum)

felfáznak. Jirka meg is kérdezte tőlem, hogy akarok-e dublőrt a jelenethez? Dehogyan akarok, mondtam. Megcsinálom én, ne hívjatok senkit!

■ Akkoriban még nem volt koordinátora az intim jeleneteknek.

Nem is hiányzott. Mindent pontosan megbeszéltünk. Jirka mindenkit kiküldött a helyiségből, akire nem volt szükség. Aki bent maradt, az pedig végezte a dolgát, és nem a fenekemre koncentrált. Én akkor sem rettentem meg, amikor elolvastam

rokról. Kalaposnő volt a nagymám, hét nyelven beszélt, magyarul is. Ő vette fel a telefont, amikor egyszer tört német nyelven kerestek külföldről. Honnan hívnak? – kérdezte. Budapestről – hangzott a válasz. Erre átváltott magyarra. Mint kiderült: próbafelvételre hívtak egy magyar filmbe. Képes voltam magyarul megtanulni a szöveget. Egy negyven év körüli, akkor nagyon híres magyar színésszel próbáltuk le a szerelmi jelenetet, de a rendező túl fiatalnak talált a szerepre. Vi-

MÉG VALAMI...

Első férje Waldemar Matuška, a népszerű cseh táncdalénekes volt. Őt évig voltak házasságok. „Tulajdonképpen elég ritkán találkoztunk otthon. Se tévénk, se rádiónk nem volt. Mindketten a hivatásunknak éltünk. Egyszerűen nem volt időnk egymásra.”

gaszdíjként megmutatta Budapestet. Nagyon kedves volt hozzám.

■ Bohumil Hrabalt, a Szigorúan ellenőrzött vonatok íróját ismerté személyesen?

Megjelent párszor a forgatáson, de a legtöbbször valamelyik kedvenc sörözőjében találkoztunk, ahol régi prágai dalokat énekelt a cimboráival. Olvasóként először még a Vonatok előtt találkoztam vele. Prágából utaztam Brünnebe, és a pályaudvaron, indulás előtt megvettem az egyik könyvét, a Táncórákat. Elkezdtem olvasni, és teljesen belemerültem. Olyan hangosan nevettem, hogy a körülöttem ülők azt hitték, megbolondultam. Mire Brünnebe érkeztem, a végére is értem a könyvnek. Ebben bizonyára szerepe volt annak is, hogy mondat végi pontot alig láttam benne. Miután személyesen is megismertem Hrabal urat, és én is szeretem a sört, bejártam hozzá az Arany Tigrisbe, a törzshelyére. Mindig felcsillant a szeme, amikor meglátott. Több könyvét dedikálta nekem. Sajnos egyik sincs már meg, mert leégett a Vencel téri lakásunk. A fűtőtestet hegesztették a szerelők, s míg leugrottak ebédelni, kigyuladt a padlástér.

■ Amikor férjhez ment Berlinbe, a németek már látták a Szigorúan ellenőrzött vonatokot. Felismerték az áruházban, ahol dolgozott?

Nem. Egyáltalán. A kolléganőim is akkor döbbsen meg, amikor a Pacsirták cérnaszálon Arany Medvét kapott a Berlinálén, és minden újság címlapján engem láttak a rendezővel. Másnap, amikor bementem dolgozni, úgy néztek rám, mint egy istennőre. Te színésznő vagy? – álmélkodtak. – Hogyhogy nem beszéltél erről? – Miért beszéltem volna? Amikor férjhez mentem Berlinbe, felhagytam a színészi pályával.

■ Hatvankilencben, a szovjet megszállás után forgatták a Pacsirtákat, de húsz évre dobozba zárták.

Tudtuk, hogy ez lesz a vége. A forgatás előtt Németországban voltam egy fesztiválon. Két hétre mentem, aztán egy hónap lett belőle. Németül egy szót sem tudtam, és nem is nagyon éreztem jól magam. Amikor elolvastam apám levelét, összepakoltam, és hazajöttem. A legjobbkor. Elkezdtem forgatni a Pacsirtákat. Borzalmas körülmények között dolgoztunk. Kladnóban, az acélművek roncsvastelepén zajlott a forgatás, sokszor esőben. A fejünk felett súlyos vaskonstrukciókat mozgattak a daruk, az öltözők és a mosdók egy kilométerre voltak tőlünk. Az ötvenes évek kényszermunkára ítélt értelmiségeiről szólt a történet, amelyet igazából csak azok értettek meg, akik megélték azt a szörnyű időszakot.

■ A Vonatokon és a Pacsirtákon kívül melyik alkotását szereti még Jiří Menzellek?

Mindegyiket szeretem. A Szesélyes nyarat, Az én kis falumat, a Sörgyári capricciót különösképpen. Mennyi szépség, mennyi emberség, mennyi poétika van bennük!

■ Utolsó filmszerepét mikor játszotta?

Negyven éve is van már. Ifjúsági film volt, három gyermek édesanyja voltam. Véget ért a forgatás, férjhez mentem, és Németországba költöztem.

■ Nem sajnálja, hogy ezzel véget is ért a filmes pályafutása?

Nem, mert akkoriban nem igazán készültek jó filmek nálunk.

■ És ha holnap újra szerepet ajánlana valaki, elfogadná?

Nem fenyeget ez a veszély. Engem nem ismernek a mai filmrendezők. Le is zártam már ezt a fejezetét az életemnek. Nem vágyom már kamera elé. De tudja, mit? Ha tetszene a szerep, istenemre mondom, nem utasítanám el az ajánlatot.

A teljes interjú az ujszo.com-on olvasható.

PRESSZÓ

El-Hassan Róza az első magyar meghívott a Skulptur Projekte Münsterre

10. oldal

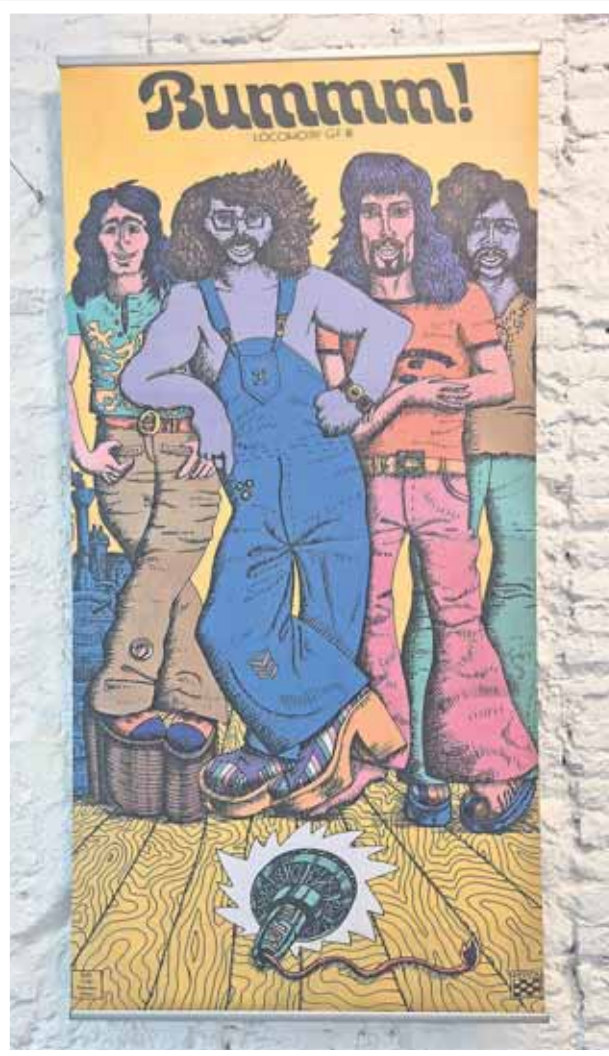

(A szerző felvételei)

Nosztalgiavizualitás, ami szóraztat, talán el is gondolkodtat. Nevetethetünk egykori önmagunkon és jólesően randizhatunk ifjúkori idoljainkkal, akik valahogy sosem álltak szoborgasságban. A kiállító művészt is csak úgy „legyűrizzhatjuk”. Már a kiállítás címében is: **GYURIII! – Kemény György-életmű-kiállítás az Új Városházi Galériában.**

Van annak haszna, ha sikerül jó időben megszületnünk. Többek között azért, mert olyanok járnak előttünk iskolába, akikből később Presser Gábor, vagy Somló Tamás lesz. Megadják a hangot lázadó-összekacsintó-örökmozgó ifjúkorrunkhoz. Vagy Garas Dezső. Bár sosem tettük a fotóját a villamosbérletünkbe (oda inkább Cserhalmi „Tyutyu” került), ő A Garas volt nekünk, nagy A-val. Vagy Sándor Pál rendező, akivel együtt mantráztuk, hogy kell egy csapat. És a „mi csapattunk” imponálón nagy és

Gyuriii! Grafikai kiállítás Budapest belvárosában

színes. Merthogy tényleg jó elődök után születtünk. Egy közülük Kemény György grafikus, aki a legújabb tárlatával jóízűen visszahúz min-

ket oda, amikor együtt álltak a „csillagok”. Velünk is együtt. Máig híres plakátok és lemezborítók a falakon. Régi idők focija, Garassal, persze! LGT

mozdonyban és portrékban elbeszélve. Na bummm? De-hogyis, inkább így: BUMM! 1973-at írtunk, amikor az új LGT-lemez borítója annyira jól sikerült, annyira pop-art volt, annyira beleillett a nyugati világ új provokatív grafikai stílusába, hogy a cenzúra rögvest be is akarta tiltani. Kellott ahhoz némi trükk és a rendszer ügyes kijátszása, hogy végül ne tegye. A Gyuriii! plakátjai részei voltak gyerek- és felnőttkorunk Budapestjének. Oda is figyeltünk ezekre, nem létezett még a reklámcunami, amikor úgy zúgnak el mellettünk az egyenmondatok, hogy már meg sem halljuk. Bezzeg régen! (Ide most tennek egy vigyorgó emoji-t, de a cikkbe nem illik.) Cipőt a cipőboltból! Milyen igaz! Tudtuk is a dolgunkat. Az

veszett, nem is hittem, hogy valaha létezett. Mígnem a kiállítás első termében... Ott a legendás plakát!

nak Kemény György munkái, és ez fordítva is igaz –, festői, grafikus korszakokon gyalogolunk át. A hatvanas évek pop-art stílusától fekete-fehér szürrealista rajzokon át korunk digitális technikáig. Grafikák, különleges eljárással – a pontillizmus újjászületése fekete-fehérben? Aztán jön a pop-art hangos színkavalkádja. Az utolsó kis zug minden falfelülete, egészen a plafonig ezt a stílus viseli. Csak be kell állni a közepébe, történetesen egy tükör elé, hogy 360 fokban elmerüljünk a polgárpukkasztásban. Egy szelfi és már nemcsak szereplők, hanem „alkotók” is leszünk. Játék a javából. Tánc a képzeletünkkel. A kortárs képzőművészet egyik legeredetibb alkotója visz táncba minket. Így ünneplejük vele együtt 90. születésnapját. A kiállítás – ami augusztus végéig látható – megnyitóján Fehér Dávid művészettörténész telitalálatos mondatban jellemezte a tárlatot: „Amit látunk, az érzésem szerint nem más, mint művészet tegező formában.” Főleg, ha egy nyelvet beszélünk.

Völgyi Vera

esernyőöltöztet. Hú de sokat vihagtunk ezen a gimiben. Elöl és hátul is hordva? Később az üzenet a múltba

Ha végigsétálunk a boltíves, hófehérre meszelt téglafaltermeken – a Gerlóczy utcai kiállítóternek nagyon jól áll-

(Fotó: Facebook/Prince Harry, Duke of Sussex)

Négy év óta először láthatta Amerikában élő unokáit a brit uralkodó

Több mint négy éve most először láthatta Amerikában élő unokáit a brit uralkodó. A Buckingham-palota tájékoztatása szerint Harry sussexi herceg és felesége, Meghan hercegnő „szigorúan magánjellegű látogatást” tett III. Károly királynál a nyugat-angliai Highgrove-ban lévő királyi rezidencián, és a látogatáson jelen volt a hercegi házaspár két gyermeke, a hétéves Archie és az ötesztendős Lilibet is.

Károly a két unokával legutóbb 2022 júniusában, néhai édesanyja, a nem sokkal később elhunyt II. Erzsébet királynő trónra lépésének 70. évfordulója alkalmából rendezett platinajubileumi ünnepségsorozaton találkozott. Lilibet az uralkodó – akkor még trónörökös-ként – abban az évben látta először, és a pénteki látogatás mindössze a második alkalom volt arra, hogy Harry és Meghan kisebbik gyermekével találkozhatott. Harry az elmúlt évek-

ben megfordult néhány alkalommal Nagy-Britanniában, és egy-egy alkalommal találkozott édesapjával, de Meghan és a gyerekek négy éve először léptek brit földre.

Harry herceg, Károly és a néhai Diana hercegnő második szülött fia és amerikai felesége 2020 márciusában felhagyott a brit királyi család magas rangú tagjaiként rájuk háruló hivatalos feladatok ellátásával, és első gyermekükkel együtt Kaliforniába költöztek. Kapcsolatuk a családtagokkal – különö-

sen Harry bátyjával, Vilmos trónörökösrel és feleségével, Katalin hercegnővel – azóta is rendkívül feszült.

A helyzetet tovább rontotta Harry herceg néhány éve megjelent, világszerte hatalmas feltűnést keltő, „Spare” (Tartalék) című könyve, amely meglehetősen kényes, helyenként kifejezetten kínos részleteket tár a nyilvánosság elé a királyi család életéből, és Harry mindezt azóta nem kevésbé kényes, további részleteket felfedő interjúkkal tetézte.

Viszonya bátyjával, Vilmos trónörökösrel továbbra sem

javul; ezt jelzi, hogy a két testvér Harry mostani angliai látogatásán sem találkozik.

(Fotók: TASR/AP)

Harry ugyanakkor tavaly májusban hosszú interjút adott a BBC televízióknak, elismerve: nagyon sok nézeteltérés volt közte és egyes családtagjai között, és tudja, hogy hozzátartozóinak egy része soha nem fog megbocsátani neki, ő azonban nagyon szeretne kibékülni velük, mivel „semmi értelme a további viaskodásnak”. Hozzátette: nem tudja, hogy édesapjának „mennyi ideje van hátra”.

Az udvar két éve bejelentette, hogy III. Károly királynál daganatos megbetegedést diagnosztizáltak és az uralkodó kezelésben részesül.

A 78. évében járó uralkodó betegségének pontos mibenlétéről azóta sem hangzott el hivatalos tájékoztatás, de a Buckingham-palota időnkénti megnyilatkozásaiból arra lehet következtetni, hogy a gyógykezelés azóta is tart.

Károly ugyanakkor teljeskörűen ellátja államfői feladatait, folyamatosan megjelenik hivatalos programjain, és az utóbbi hónapokban több hosszú külföldi látogatást is tett; megfordult több más ország mellett Kanadában, Ausztráliában és az Egyesült Államokban is. (MTI)

Ezek a világ legélhetőbb városai 2026-ban

Az Economist Intelligence Unit elkészítette a Global Liveability Index 2026-os rangsorát, amely a világ 173 városát hasonlítja össze olyan szempontok alapján, mint a közbiztonság, az egészségügyi ellátás, az oktatás, a kultúra, a környezet minősége és az infrastruktúra.

Az idei lista élén ismét európai városok állnak, a dobogóra pedig egy ausztrál nagyváros is felkerült.

Koppenhága: A dán főváros második egymást követő évben végzett az első helyen. Kiemelkedően teljesített a stabilitás, az oktatás és az infrastruktúra területén, miközben a kerékpáros közlekedés, a jól használható közterek és a tiszta városi kikötő is hozzájárul a magas életminőséghez.

Bécs: Az osztrák főváros a második helyet szerezte meg. Az egészség-

ügy és az oktatás maximális értékelést kapott, emellett a jól szervezett tömegközlekedés és a könnyen bejárható történelmi belváros is a város erősségei közé tartozik.

Melbourne: Az ausztrál metropolisz megőrizte harmadik helyét. A rangsor szerint sokszínű kulturális élete, élhető városszerkezete és a változatos városrészek teszik vonzóvá a helyiek és az odaköltözők számára.

Sydney: A negyedik helyen végzett ausztrál város az egészségügyi ellátás és az oktatás terén is kiemelkedő eredményt ért el. Egyik

legnagyobb előnye, hogy a modern nagyvárosi környezet mellett strandok, nemzeti parkok és természeti területek is könnyen elérhetők.

Zürich: Svájc legnagyobb városa zárja az első ötöst. A tiszta környezet, a kiváló közszolgáltatások, a Zürich-tó és a Limmat folyó, valamint a városszerte megtalálható ivóvízes kutak egyaránt hozzájárulnak a magas életminőséghez.

(pluska, fotók: shutterstock)

Cédulakatalógus a könyvtárban: a könyvtárak digitalizálása előtt minden könyvet egy hatalmas cédulakatalógusban lehetett megtalálni. Fiókok százai rejtették a kartonlapokat, amelyeket szerző, cím és téma szerint rendeztek. Ha valaki keresett egy könyvet, végig kellett böngésznie ezeket a cédulákat, a könyvtárosok pedig minden új kötethez kézzel készítették el az új bejegyzéseket.

Telefonkönyv: régen szinte minden háztartásban ott lapult a telefonkönyv. Ebben ábécésorrendben szerepeltek a telefonszámok és címek, így ha fel akartunk hívni valakit, először ezt kellett fellapozni. Ha nem volt kéznél a keresett szám, maradt a tudakozó, ahol egy ügyintéző segített kikeresni.

Utazási iroda nélkül szinte lehetetlen volt nyaralást szervezni: az ügyintéző katalógusokból mutatta meg a szállodákat, amelyekről gyakran csak apró fényképek álltak rendelkezésre. A foglalás sem ment egyik pillanatról a másikra, az iroda elküldte az érdeklődést, majd napokkal később érkezett meg a válasz. A repülőjegyek papíralapúak voltak, elvesztésük pedig komoly problémát jelentett.

1.	Litvinov	14	10	2	0	2	54:34	34
2.	Pardubice	14	9	1	3	1	51:32	32
3.	Sparta Praha	14	8	2	0	4	45:30	28
4.	Trinec	13	5	3	2	3	40:34	23
5.	Karlovy Vary	14	6	2	0	6	38:31	22
6.	Brno	14	6	1	1	6	38:37	21
7.	Liberec	15	5	2	2	6	46:47	21
8.	Č. Budějovice	14	4	2	4	4	31:37	20
9.	Hradec Král.	14	4	2	3	5	34:33	19
10.	Kladno	13	3	3	2	5	32:41	17
11.	Píseň	13	4	1	1	7	28:35	15
12.	Olomouc	14	4	0	3	7	26:39	15
13.	Vitkovice	14	3	1	2	8	35:47	13
14.	Ml. Boleslav	14	3	1	0	10	30:51	11

Teletext: egykor a leggyorsabb információforrásnak számított. A televízió távirányítójával lehetett előhívni az oldalakat, ahol hírek, sporteredmények, időjárás-jelentések és egyéb információk jelentek meg. Az oldalak folyamatosan ismétlődtek, ezért ha valaki lemaradt a kívánt oldalról, várnia kellett, amíg újra megjelenik.

Emlékszik még?

12 hétköznapi dolog, ami teljesen eltűnt az internet korában

Ma már néhány kattintással szinte bármit elintézünk, de nem is olyan régen minden jóval több időt és türelmet igényelt.

Fax: hosszú éveken át az irodák egyik legfontosabb eszköze volt. A készülék a papírdokumentumot telefonvonalon keresztül továbbította, majd a fogadó oldalon újra kinyomtatta. Szerződések, megrendelések, orvosi dokumentumok és hivatalos iratok ezrei jutottak célba így. A rendszer azonban csak akkor működött, ha a másik oldalon is bekapcsolt faxgép várta a dokumentumot.

A zenehallgatás CD-kről szólt: előbb bakelitlemezen, majd kazettán, később CD-n lehetett hozzájutni az albumokhoz. Ha valaki egy új előadót szeretett volna megismerni, gyakran úgy vett meg egy lemezt, hogy előtte egyetlen számot sem hallott róla. Nagy szerep jutott a rádióknak is, hiszen rajtuk keresztül lehetett először találkozni az újdonságokkal.

Az újság volt a legfontosabb hírforrás: ha valami délután történt, arról legfeljebb az esti televíziós híradó számolt be, vagy csak másnap lehetett olvasni. Ennek megvolt az előnye is, az újságíróknak több idejük volt ellenőrizni az információkat, a szerkesztők pedig alaposabban átnézhatték a cikkeket.

VHS-kazetta és a kötelező visszatekerés: a 70-es évektől egészen a 90-es évek végéig uralta az otthoni filmnézést. A legtöbben videotékából kölcsönözték ki a filmeket, amelyeket né-

hány nap múlva vissza kellett vinni. Volt azonban egy íratlan szabály, a kazettát mindig vissza kellett tekerni az elejére. Sok videotéka ezt külön matricán is jelezte, és aki megfedkezett róla, akár pótdíjat is fizethetett.

Papírtérkép az autóban: hosszabb utak előtt otthon megtervezték az útvonalat, és ha valaki eltévedt, félreállt, elővette a térképet, majd megpróbálta beazonosítani, merre jár a településnevek alapján. A térképek összehajtogatása külön mű-

vészet volt. Bár elméletileg ugyanúgy kellett volna visszahajtani őket, a gyakorlatban néhány használat után már szinte lehetetlen volt rendesen összeilleszteni őket.

Késspénzzel fizettünk szinte mindenhol: a bankkártyás fizetés korántsem volt olyan elterjedt, mint ma. A banki ügyintézéshez személyesen kellett bemenni a pénzügyintézetbe, ahol gyakran hosszú sorok vártak az ügyfelekre. Külföldi utazás előtt pedig pénzváltóba kellett menni, és a legtöbben vastag pénztárcában vitték magukkal a helyi valutát.

Napokat kellett várni a fényképekre: a filmtekercset el kellett vinni egy fotólaborba, ahol néhány nap alatt hívták elő a képeket. Ha valaki pislogott a családi fotón, vagy életlen lett a felvétel, az csak napokkal később derült ki. Egy tekercsen általában 24 vagy 36 kép fért el, ezért minden exponálásnak valódi értéke volt.

A lexikon volt a Google: ha valaki információt keresett egy történelmi eseményről, egy országról vagy egy tudományos témáról, nem az internethez fordult, hanem elővette a családi lexikont. Sok család komoly összeget áldozott többkötetes enciklopédiákra, amelyek hosszú éveken át a könyvespolc díszai voltak. (pluska, fotók: Shutterstock)

Történelmet ír a magyar kortárs művész: El-Hassan Róza az első magyar meghívott a Skulptur Projekte Münsterre

El-Hassan Róza lett az első magyar művész a Skulptur Projekte Münster történetében, a világ egyik legjelentősebb kortárs művészeti eseményének résztvevői között.

A mindössze tízévente megrendezett kiállítás 2027-ben ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. Az első körben bejelentett művészek között El-Hassan Róza mellett olyan nemzetközileg meghatározó alkotók szerepelnek, mint Oscar Murillo, Selma Selman és Hew Locke. A Longtermhandstand (Lh) örömmel jelenti be, hogy El-Hassan Róza meghívást kapott a Skulptur Projek-

te Münster 2027 kiállításra, amely közel öt évtizede a kortárs köztéri művészet egyik legnagyobb presztízsű és legnagyobb hatású nemzetközi eseménye. Az 1977-ben alapított Skulptur Projekte Münster mindössze tízévente kerül megrendezésre, és az elmúlt évtizedekben alapvetően formálta a kortárs művészet, a köztér és a városi

környezet kapcsolatáról folytatott nemzetközi diskurzust. A jubileumi, 2027-es kiadás művészeti vezetését a nemzetközi hírű kurátori kollektíva, a What, How & for Whom (WHW) látja el. A kiállításra El-Hassan Róza két új, helyspecifikus projektet hoz létre Münsterben. Az egyik a Schlossgarten Botanikus Kertjében, a másik a város egyik átalakuló negyedében, Berg Fidelben valósul meg.

(Fotók: Lh)

El-Hassan Róza több mint három évtizede a magyar kortárs művészet meghatározó al-

kotója. Szobrászati, rajzi, installációs és társadalmilag elkötelezett művészeti gyakorlatában olyan kérdéseket vizsgál, mint a gondoskodás,

El-Hassan Róza meghívása kiemelkedő nemzetközi szakmai elismerés, amely egyszerre jelent mérföldkövet életművében és a magyar kortárs művészet nemzetközi láthatóságában.

a migráció, a sérülékenység, az együttélés és a szolidaritás. Munkái nem emlékműveket állítanak, hanem olyan helyzeteket teremtenek, amelyek a találkozásra, az együttműködésre és a közös gondolkodásra épülnek. El-Hassan Róza meghívása kiemelkedő nemzetközi szakmai elismerés, amely egyszerre jelent mérföldkövet életművében és a magyar kortárs művészet nemzetközi láthatóságában. A szervezők első körös bejelentésében El-Hassan Róza mellett Oscar Murillo, Selma Selman és Hew Locke részvételét hozták nyilvánosságra. A további meghívott művészek névsorát a következő hónapokban jelentik be. A Skulptur Projekte Münster 2027. június 13. és október 3. között lesz látogatható a németországi Münster városában. (Lh)

Kos (III.21.–IV.20.)

Egy régi barátság hirtelen valami más, többé alakulhat. Talán más szemmel néz erre a személyre, és rájön, mennyire vonzó. Ez azonban meglepetésként érheti önt, és lehet, hogy némi időbe telik, mire megszokja a gondolatot.

Rák (VI.22.–VII.22.)

Ideális az alkalom egy új kezdetre vagy a régi félreértések rendezésére. Legyen nyitott az őszinte kommunikációra, és igyekezzen figyelni a másik fél igényeire is. Fontos, hogy a kapcsolatait szilárd alapokra építse.

Mérleg (IX.24.–X.23.)

Fordítson fokozott figyelmet az érendjére és a folyadékbevitelére, a szervezete pedig ezt fokozott vitalitással hálálja meg. A fizikai aktivitás – még ha enyhe is – segít megőrizni az energiát és a jó hangulatot.

Bak (XII.22.–I.20.)

Az ön számára fontos emberekkel a kapcsolata továbbra is szeretetteljes és támogató marad. Lehet, hogy a barátai szívesen besegítenek egy projektbe, vagy ön nyújthat segítséget valakinek. Szoros kötelékek alakulhatnak ki.

Bika (IV.21.–V.21.)

Vannak napok, amikor csodásan érzi magát, anélkül hogy ezt az érzést bármilyen konkrét eseményhez tudná kötni. Nem kell mindig racionális módszerekkel keresni a boldogság okát. Egyszerűen csak élvezze a napot!

Oroszlán (VII.23.–VIII.23.)

Lehet, hogy a szíve kötődésre és stabilitásra vágyik. A csillagok állása most lehetőséget teremt érzelmi életében az új kezdetekre, legyen szó a jelenlegi kapcsolata átgondolásáról vagy új lehetőségek felé való nyitásról.

Skorpió (X.24.–XI.22.)

Összpontosítson az érzelmi és mentális egészségére. Foglalkozzon olyan tevékenységekkel, amelyek megnyugtatók és energiával töltik fel. A folyadékpótlás és a könnyű ételek különösen jól tesznek a szervezetének.

Vízöntő (I.21.–II.19.)

Ma a szokásosnál is elégedettebb. A régi és az új barátai egyaránt kellesznek fogják találni a társaságát. Új szerelem is van az életében, ezért kissé hajlamos arra, hogy rózsaszín szemüvegen keresztül lássa a párját.

Ikrek (V.22.–VI.21.)

Még a legnyugodtabb időszakokban is hajlamos a kalandokra. Ma különösen merésznek érzi magát. Talán kísértésbe esik, hogy radikálisan változtasson az életén. Adjon magának néhány napot, mielőtt végleges döntést hoz.

Szűz (VIII.24.–IX.23.)

A harmónia és a rend iránti vágya a személyes kapcsolataiban is megnyilvánul. Ez a megfelelő idő arra, hogy átgondolja, mit is vár egy párkapcsolattól. Beszéljen nyíltan az igényeiről, és hallgassa meg a másik felet is!

Nyilas (XI.23.–XII.21.)

Amikor körülnéz az otthonában, elfogja a vágy, hogy felújítsa, átrendezze, új életet lehessen bele. Töltse a napot azzal, hogy ötleteket gyűjt, majd este elemezze a helyzetet, és nézze meg, mi valósítható meg azonnal.

Halak (II.20.–III.20.)

Bár ma talán inkább magányra vágyik, ne engedjen ennek a késztetésnek. Remek nap a mai arra, hogy barátaival kimozduljon, és ha lehetséges, új emberekkel ismerkedjen meg. Értékes üzleti kapcsolatokat is kialakíthat.

SZALON

Lázár Kinga
tárcája a Szalonban

13. oldal

Sokk/terápia: mit adott a világnak a kínai merkantilizmus?

(Fotó: Shutterstock)

Már most meglehetősen bizonyossággal állíthatjuk: ha egyszer majd a történelem hosszabb kontextusában nézzük, Kína elmúlt 50 évben mutatott gazdasági teljesítményét kiugró időszakként fogjuk értékelni, már csak a kínai életminőség javulásának pusztá mértéke és üteme miatt is. Ugyanakkor Kína hatását a világ többi részére még mindig nem kezeljük a maga helyén.

Tegyük fel, hogy a második világháború utáni időszak globális gazdasági sokkjaira korlátozzuk a viszszafejtésünket. A legmeghatározóbb példák között nyilvánvalóan helye lenne az 1970-es évek olajembargóinak, amelyek a fejlett gazdaságokban a termelékenység nagymértékű és tartós lassulásához vezettek. Ide kíváncskodna továbbá a 2008-as pénzügyi válság, amely hirtelen befékezte a globalizációt, és alapjaiban kérdőjelezte meg a pénzügyi szektor által befolyásolt kapitalizmus amerikai modelljét. Az amerikai jegybankrendszer – vagyis a Szövetségi Tartalékrendszer, közkeletű nevén a Fed – monetáris politikájának is egyértelmű globális hatásai voltak. Például Paul Volcker egykori Fed-elnök drasztikus intézkedései az 1980-as évek elején a fejlődő országok adósságválságához vezettek, míg a 2006 és 2014 között elnöklő Ben Bernanke alatt kezdődő mennyiségi lazítás végső soron a feltörekvő piacokba irányuló tőkeáramlást eredményezett, ezáltal fenntartva a magas növekedést a 2000-es években.

De a kínai merkantilizmus minden valószínűség szerint még ezeknél az epizódoknál is jelentősebb következményekkel járt. Ha nem ismerjük fel ilyen tényezőként, az azért van, mert nem egyszeri eseményt kellene azonosítanunk, hanem inkább egy tartósabb erőt, amelyet gyakran összekevernek Kína tágabb növekedési teljesítményével. A látens torzítás, amely arra készteti az elemzőket, hogy az Egyesült Államokat a globális gazdaság középpontjába helyezzék, sokakat arra késztetett, hogy figyelmen kívül hagyják, mennyire korszakalkotó volt a kínai merkantilizmus – úgy a globális közjavak, mint a globális közpusztulat tekintetében (hogy egy suta szóviccel éljünk).

A főkönyv eszközkedál három tétel emelkedik ki. Az első a kínai merkantilizmus hozzájárulása a „nagy mérséklődéshez”, vagyis a makrogazdaság stabil korszakához. Az 1970-es évek magas inflációja után a globális infláció csökkent, és alacsony maradt egészen a Covid-19-világjárványig. Míg a megalapozott monetáris politika és a jegybankok függetlensége fontos tényező volt, Kína agresszív merkantilizmusa látta el folyamatosan a világot olcsó ipari termékekkel. Az alacsony infláció a nemzetközi

kereskedelemben be nem vonható szolgáltatások, például az egészségügy és az oktatás jelentősen emelkedő árának (itt a termelékenység növekedése nehezebben elérhető), valamint a nemzetközi kereskedelembe bevonható áruk csökkenő vagy stagnáló árának kombinációjából eredt, Kína jóvoltából. Kína hozzájárulása nélkül a fejlett gazdaságokban a központi bankok dolga sokkal nehezebb lett volna. Mark Carney az Angol Bank elnökeként gyakran beszélt a „globalizáció” jótékony hatásáról a „nagy mérséklődésre”. Ám ha a „globalizáció” fogalmát használjuk, elvonatkoztatunk a valódi forrástól.

A kínai merkantilizmusból származó második globális

közjó az éghajlatváltozás hatásainak a mérséklésével kapcsolatos. A megújuló energiaforrások terén lezajlott forradalom nagyrészt napenergia-forradalom, amit az olcsó kínai napelemek és egyre inkább az akkumulátorok tettek lehetővé (az utóbbiak akkor is biztosítanak áramot, amikor nem süt a nap).

A napenergia-forradalom előtt a klímapolitika a kompromisszumok kalkulációjában vergődött – az aktuális fogyasztást a szén-dioxid adókon keresztül fel kellett áldozni a jövőbeni, kibocsátáscsökkentéssel járó előnyök érdekében. Mivel ezt a politikát nem lehet pozitív felhanggal eladni a jelenre koncentráló közvéleménynek, a klímaváltozás terén

remélt komoly előrelépés a fejlett országokban elakadt. Mára azonban a kínai merkantilizmus a kibocsátáscsökkentést összeegyeztethetővé tette a növekedéssel és a dinamikus fejlődéssel, így a megújulóenergia-forradalom minden ország számára elérhetővé vált. A jövő generációi hálásak lehetnek Kínának, hogy elhárította – vagy legalábbis késleltette – az éghajlatváltozás tragikus globális következményeit. Egy harmadik pluszos tétel is a mérleg eredményei közé tehetünk. A fejlődő világ nagy részén, ahol a központosított háztartási energia-rendszerek korábban szinte ismeretlenek voltak, az olcsó kínai napelemek szélesebb körű hozzáférést biztosítottak az energiához. Bár nem

végleges a megoldás, a kínai gyártmányú napelemek és akkumulátorok jelentős javulást hoztak a világ szegényei számára a status quo-hoz képest. Pakisztánban például ma a napenergia a hálózathoz szarmazó villamos energia közel egyötödét adja. És akkor most értünk a mérleg másik oldalához: a forrásokhoz. Ahogy David Autor, David Dorn és Gordon Hanson egy évtizeddel ezelőtt bemutatták, a kétezres évek elején beköszöntött első kínai sokk felgyorsította az ipar leépülését az Egyesült Államok politikailag fontos részein (persze nem állítjuk, hogy ez lett volna az egyetlen ok, ami miatt pl. a Rozsdaövezet az, ami). Most épp szügyig állunk egy második kínai sokkban, amely a né-

met autóipart teszi tönkre; azt az autóipart, amelytől az ország kis- és középvállalkozásokból álló tágabb ipari ökoszisztémája – az ún. Mittelstand – függ.

Sőt, egy harmadik kínai sokkot – vagy talán pontosabb, ha úgy fogalmazunk: fojtófogást – is azonosíthatunk, ami vitathatatlanul még jelentősebb következményekkel járt, mivel akadályozta az iparosodást és a fejlődési lehetőségeket számos alacsony és közepes jövedelmű országban. Az első két sokkal ellentétben ez kevésbé volt látható. A hatás nem a munkahelyek megszűnésében, az elbocsátásokban vagy a gyárak bezárásában mutatkozott/mutatkozik meg, sokkal inkább a soha meg nem épített gyárakban, a soha fel nem épített exportpiacokban, a soha fel nem halmozott képességekben és a soha meg nem nyílt fejlesztési utakban. Ez a kínai fojtófogás valódi ára.

2011-ben írtam egy könyvet, amelynek a Napfogyatkozás – Élet a kínai gazdasági dominancia árnyékában címet adtam. Miközben a kemény hatalom meghatározó háttértényezőit igyekeztem számszerűsíteni, azt jósoltam, hogy Kína felemelkedése hamarabb bekövetkezik, mint ahogy a világ várná. De még ez az elemzés sem vette figyelembe, hogy Kína kérelhetetlen merkantilizmusa milyen mértékben fogja befolyásolni a világot, jobban-rosszban egyaránt. Kína egymagában képes volt arra, hogy önbizalomhiányba taszítsa és csökkent potenciájának bélyegezze a globális hegemon (vagyis az USA-t), közben gazdaságilag tönkretette Európá legnagyobb hatalmát (Németországot). Ez pedig olyan „teljesítmény”, amelynek kevés párját leljük a történelemben.

A kínai merkantilizmus jobban megváltoztatta a világot ebben az új évezredben, mint az amerikai gazdasági fejlemények vagy a Fed politikája. Bár a kibontakozó Trump-sokkot még korai lenne mérlegre tenni – az elkövetkező évtizedekben jelentősebb hatásokkal járhat, ráadásul a kínai gazdasági modell semmiféle előnyét nem kínálja.

Arvind Subramanian

A szerző indiai közgazdász, a washingtoni székhelyű Peterson Institute for International Economics vezető munkatársa

© Project Syndicate, 2026

Kosztolányi
mellszobra Szabadkán
(Fotó: Shutterstock)

Az író nyelve, avagy órák, napok, évek – Kosztolányival (Széljegyzetek elszelelt időkhöz)

Írtam már valahol, hosszú, kanyargós utam vezetett Kosztolányihoz, s még inkább a verseihez, aminek magyarázatát később diákkorom, azaz az 1950–1960-as évek csehszlovákiai szocialista irodalompolitikájában, balos eszmerendszerének, elfogultságainak s hazugságainak sulykolásában látom. Mi több, még a prózáján – főleg a *Nero, a véres költőn*, de még a *Pacsirtán* és az *Édes Annán* – is előbb jutottam túl, semmint a verseihez megtaláltam volna az utam. Egyszerűen nem volt hozzájuk fülem, nem volt hozzájuk eléggé kifinomult az idegrendszerem, magyarul: kívül estek az általam érzékelhető tartományokon. A Kosztolányi-líra alakoskodásai, szerepjátékai, lágy, elomló zenéi mint a Hold, oly távol estek tőlem, túl darabos, zabolátlan voltam hozzájuk képest, és a tőlük való idegenkedésem igazolására – szégyen, nem szégyen – hosszú ideig Karinthy „Mint aki halálban belelépett, / és szállnak távol ferde illatok...” kongeniális paródiája, az *Egy szegény kisgyermek panaszait* fricskázó szövegvariánsba áttranszponáló *Egy szegény kis szimbolista klapc* nyöszörgéseinek gunyorosságát használtam fel – sőt, inkább: használtam ki – minduntalan, meglehetősen alantas, sem Karinthy Frigyeshez nem méltó módon. (Aminek felismerése, azaz megtanulni, ki és mi vagyok, illetve lehetek, s hozzám mi a méltó és mi nem, később önismeretem egyik sarokpontja

lett.) Mi több, még a lírikus Kosztolányi versfordításai is előbb adták máig ható, nagy versélményeim egyikét-másikát, mint a költő saját költeményei. (Igaz, miért ne érthetnénk bármely poéta versfordításait saját verseiként, szerepjátékos éneke külső ihletésű megnyilvánulásaként?) Tőle tanultam meg azután azt a szentenciát is, amely később igen sokszor volt nagy segítségemre, amikor már magam is elkezdtem műfordításokkal – s az ehhez a munkához szükséges végtelen türelem és alázat és szerencse-bizás eljáratásával – vesződni, s amely arra intett és elkeseredéseim-

”

Kívül estek az általam érzékelhető tartományokon. A Kosztolányi-líra alakoskodásai, szerepjátékai, lágy, elomló zenéi mint a Hold, oly távol estek tőlem, túl darabos, zabolátlan voltam hozzájuk képest.

ben azzal nyugtatott, hogy hát bizony a műfordítás nem egyéb „gúzsba kötve táncolásnál”. (De hát a vers, s így a szabadvers is, nem az? Azt nem egy előre nem tételezett szerkezet „diktálja” a költő-

nek?) Végül pedig első igazi nagy, már valóban revelációs számba menő találkozásomat Kosztolányi költészetével sem maguk a versei adták, hanem Esti Kornél. Hiszen az *Esti Kornél*-novellák már-már légies tollvonásai mint ha csak afféle hallatlanul finom japán *tájjrajzokat* adnának egy (közép-)európai lélek rezdüléseiről. Azaz bizonyos értelemben még ezeket a lírai darabokat is sokáig érvényesebbeknek, összefogottabbaknak, mélyebbeknek éreztem az író verseinél (meg aztán, végtére is, miért ne lehetne egy olyan remeklést, mint a teljesen banális helyzetből a történetet néhány mozdulattal a transzcendens régióiba átbillentő *Omelette à Woburn*, prózaversként értetni?!), egészen addig, amíg nem tanultam meg magukat a verseket, s nem csupán a szövegüket, szavaik egymásutánját olvasni. Ám a költő emberalakja ekkorra már mind fontosabb figurája lett – az identitásom, önazonosság-identitásom sarokpontjai is jelző – magángalériámnak, s már egyre lelkesebben keresgéltem magamban a helyét szellemi felmenőim között, akinek a nyelve is egyre jobban kezdett egyet jelenteni az anyanyelvemmel; magyarul: nyelvi tájékozódásomhoz és tudatosságom kialakulásához az ő farszfényre mutatta vaksötét éjszakáimon az utat, s a nyelvi teljességre – Arany János mellett – leginkább ő nyitotta rá a szemem. Mert ha Arany, ahogy ő írja róla, „maga a magyar nyelv”, Kosztolányi szintűje. Fokozatosan

főszerepet kapott hát magánmitológiámban is, és ekkorra már egyre szervezettebb részévé vált annak a szigorúan személyes érzékelőrendszernek, mely a világot egyedül rám jellemző módon tette számomra megragadhatóvá, és amelynek az egyik legfonto-

Az ember előbb-utóbb sok mindenki képes lenni ahhoz, hogy egyedül csak ő maga lehessen. Kosztolányi Dezső (1885–1936). (Képtárchivum)

sabb alkotóeleme lett az a tudás és az a nyelv, az a személyiségmitológia, amelyet belőle, illetve az ő segítségével építhettem be magamba. Kosztolányi Dezső verseihez végül is valamikor a harmincas éveim derekára nőtem fel, illetve lettem érett. Addig a nyelvvel, kifejezéssel, önmagammal küszködtem – tőmondatokért, szinte vázszerű kifejezésformákért törtem magam, és mi sem állt tőlem távolabb, mint az afféle zsákutcának minősített, parnasszizmusra hajazó formák, illetve ízlés. Aztán egyszer csak kezdtem rájönni: a lényeg az a világ látszólagos

kuszaságában is a formák jelentik, mert a formaigény, ha sokszor öntudatlanul is, igazi valónként él bennünk, abban a sokösszetevős, sokszereplős drámában is, melynek közönsége az én nevet adjuk. Idegenségérzetem azonban még sokáig messze nem az övé, szerepeimhez csak jóval később találtam meg a clownt, a színjátékos embert. Magyarán, eltartott egy ideig, amíg úgymond a (világ)templomból eljutottam a (világ)színházhoz. De ebben már Kosztolányi játékos darabkáinak, rögtönzéseinek, bökverseinek, kabarészövegeinek, paródiáinak, „csacsi rímeinek”, versbéli bohóckodásainak és tobzódásainak is komoly szerepük volt, amelyek eszméletű ereje, nyelve-met-gondolkodásomat-versszemléletemet felszabadító hatása páratlan jelentőséggel bírt a számomra. Hiszen addig a pózaim is másfélék voltak. S noha Kosztolányiét továbbra is ilyen-olyan ellenérzésekkel néztem, de már ott volt a látóteremben, ami egyúttal azt is jelentette: identitásom építéséhez már egyre több kapaszkodót kezdtem fellelni benne, úgyhogy ideje volt azonosságom, magatartásom bizonyos elemeit el is határolnom tőle. Élményeim, világlátásom, mondandóim ekkorra váltak lefordíthatókká színekké, dallamokká, hangulatokká. Vagyis világ- és érzékelésem, világ- és önértékelésem nagyjából ekkorra került szinkronba Kosztolányiével, azaz hozzávetőleg ekkor lett ő (mint ahogy az ember előbb-utóbb

A vers egyszerre könnyed játék és súlyos, „vége-sincs” dráma, s egyidejűleg annak példázása, mint kapaszkodó egymásba – Kosztolányi férfikora delén, elhatalmasodó betegsége közepette, feltartóztathatatlanul közeledő halála tudatában e versében – a profán és a szent... s nem érzékelhető-e, nem ismerhető-e fel benne fizikai és lelki szenvedéseinek, szellemi gyötörődéseinek végső fehérízzása... a legutolsó fohászba fülő élet felmagasztalása? A halála előtti esztendőben megjelent *Számadás* pedig már megállíthatatlanul zúdítja olvasójára – s zúdította, legnagyobb csodálatomra, rám is – a szenvedés kohójában felizzított nagy verseket, el-képesztve, hogy milyen fűrse s könnyed mozgású tud lenni fájdalomtól elnehezült, már-már saját magától is függetlenedett keze, amikor verset ír, miközben ezeket a verseket már szenvedései poklának legmélyebb bugyraiból küldi felénk. S ha Arany *őszikéi* fricskák az életnek, Kosztolányi életvégi utolsó verseit az ima transzcendenciája hatja át, s a maga végtelen négy fal közé szorult teréből – emlékezzünk, első verseskötetének a címe volt ez: *Négy fal között* – már csupán befelé nyílnak végtelen térségek, és mondta, csak mondta *mindvégig* – „lantját kebeléhez szorítva” – Arannyal, ahogy s amit „Isten adta mondania”. Mindemellert Kosztolányinak, nyelvének, írásai nyelvvezetésének számomra (lelki-nyelvi) egészségmegőrző funkciója van, s hetenként-kéthetenként legalább egyszer meg kell merítenem benne, a nyelvben. Tulajdonképpen nem is olvasom őt ilyenkor, csupán lubickolok benne; nem arra figyelek, hogy *mit* mond, hanem csak arra: *ahogy* mondja. Csak átadom magam a szavainak, stílusának, nyelvének, hogy mint a víz, körbevegyen, körbeöleljen, és egyszerre emlékeztessen a keletkezés és az elmúlás misztériumára, a fölöttem levő, beláthatatlan magasságok és az alattam örvénylő mélységek metafizikájára. Vagyis Kosztolányinak ugyanaz a nyelviesség-ség-megőrző szerepe (is) van a számomra, ugyanaz a funkciója, mint a napi úszásnak, tornának, testmozgásnak vagy mint a légzőmozgáslatoknak. Mert nyelvünk egyszerre csak elkezdi szabadon lélegezni tőle, *tüdeje* friss levegővel telik meg általa, gondolkodásunk vérárama fel-frissül, és ettől minduntalan szinte fizikailag is megújulok. Alexa Károly beszél egy helyt Kosztolányi „abszolút pontos, valóságimitációt sugalló nyelvről”. Ezt azonban mindenképpen kiigazítanám. Kosztolányi nyelve nem sugall. Ellenkezőleg. Teremt. Teremti a valóságot. S ahogy megteremti, az maga a valóság.

Tóth László

E-mailben írja meg K. Enikő, hogy a fiatalon, tragikus hirtelenséggel elhunyt L. Flóra szerelmes volt belém. Nem ismerem K. Enikőt. Ha nagyon őszinte akarok lenni, L. Flórát sem, a halálhírére sem valószínű, hogy valaha értesültem volna, bármennyire hangozzék is rosszul ebben a kontextusban. Mély levegőt veszek, odateszem a vizet főni. A város ébredzik, kimosom a tegnapi, felvizezett neszkaét és egy újabb plikket ürítek a bögrébe. Jó lenne, ha Edit lassan felkelne. Azon gondolkodom, hogyan vezessem fel az e-mailt; mit gondolsz, drágám, ez félrelépésnek számít? Ekkor már hallok, hogy lecsoszog a lépcsőn, a konyhapultra kucorodva érdeklődik az álmodról. De Edit, ezt nem álmodtam, L. Flóra tényleg szerelmes volt belém, legalábbis ezt írja K. Enikő, meg azt is, hogy tudnom kellett, hiszen, ha életben marad, előbb-utóbb amúgy is a tudomásomra hozza. Író vagy, ezt mondja Edit, valamelyest ez is közszerelés, még ha ódzkods is tőle – ennyivel nyugtázza, de valójában egy közmondás hangzik el, amit én nem szívesen azonosítok a feleségem szavaival. Ez egészen ízléstelen egy halálhír esetén, nem gondolod? Edit vállat von, majd végignyúl a kanapén és felbont egy pudingot. Azt álmodta, hogy egy performansz során egy vetített bálna szájába pisíltam, ő meg nagyon szégyenkezett miattam, ezt követően kiesett mind a négy szemfoga, ez mit jelent?

Napok telnek el, hogy csak L. Flóra gondolok, bár még nem válaszoltam semmit K. Enikőnek. Székelyföldre utazunk a gyerekekkel, a baróti múzeumban olvadt vanília-fagyival csorgatják tele a padlót, épp ott, ahol a masztodoncsontvázat állították ki. L. Flóra valószínűleg sosem járt Baróton. Az árnyék nélküli kisváros nem kímél, könyörgök a gyerekeknek, hogy maradjanak a járdán, Edit egy turkálóba húzza magával Ilkát, mi Benedekkel az utcán várakozunk. Szerinted eltemették már? Kérdezem Editet, miközben ő azzal dicsekszik, hogy három maxiruhát vett húszt lejár. Baróti árak. A mamutletről, vagy miről beszélés? Itt ásták ki, Rákoson. Masztodon. Mármint megvolt-e már a temetés, az L. Flórát. Felhúzza a szemöldökét, látványosan nem jön rá, hogy ki lehet az az L. Flóra. A lány, aki szerelmes volt belém. A gyerekek furcsán néznek rám, szerencsére a masztodon említése izgalmasabbnak bizonyul, máris vissza akarnak menni a múzeumba, vagy nem is, inkább keressük meg az ása-

(Fotó: Shutterstock)

TÁRCA A SZALONBAN

Lázár Kinga

L. Flóra valószínűleg nem álmodott mamutokkal

tás nyomait, hátha találunk ott még valamit, mondjuk, dínócsontokat. Nehéz meg-saccolni, hogy Edit mire gondol, kissé lesajnálóan néz, de látom rajta, hogy jól szórakozik. Miért, menjünk el? Ezt már megint ízléstelennek találom, azt hiszi, csupán egy kínosforma játékot űzők vele. Az éjszakát a Vargyas-szoros mellett töltjük egy vendég-házban. A gyerekek későig játszanak az udvaron. Benedek örül az új, távirányítású műanyag repülőnek – baróti árak –, Ilka egy macskakölyköt gyomroz a tornácon. Megpróbálom egy jegyzet-füzetbe összeírni, hogy mire van szükségünk a holnap-i túrára. Víz, naptej, gyereknaptej, mindkét gyerek esőkabátja, Ilkának a csil-

lagmintás, a lila átereszt, ne felejtjük itt azt a fürt félbar-na banánt sem, meg a zsír-szegény kekszet Editnek. L. Flóra egy másik tornácon ül, lerúgja teniszcipőjét, és K. Enikő ölébe hajtja a fe-

apja tart fenn neki. Nem kap levegőt, az ornyergére kis fekete virágok rakodnak le. Rá kell gyújtanom, félrehú-zódok a parkoló autó mellé, hogy a gyerekek ne vegyenek észre. A fürdőszoba szellő-

Azt álmodta, hogy egy performansz során egy vetített bálna szájába pisíltam, ő meg nagyon szégyenkezett miattam, ezt követően kiesett mind a négy szemfoga, ez mit jelent?

jét. A tarkója izzadt, szem-zugában összegyűlt a fekete szemceruza. Arról beszél, hogy nem akar hazamenni, meg hogy mennyire pené-szes a garzonlakás, amit az

zójén látom, ahogy Edit zu-hanyozik, sziluettje kirajzo-lódik a párás ablakon. Sam-ponozza a haját és köhécsel. Összeszedem a gyerekeket, és lefektetem őket aludni.

Éjszaka megjelenik a bálna, Edit bálnája, masztodon-csontokat úsztat a hátán, és csöpög róla a vaníliafagyi. L. Flóra sehol, megnyugszom, az álmaimba még nem sikerült beférkőznie. A reggel a szokásos, pakolás, va-jas kifli, maradék hummusz, négyünk biztos nem jut ideje fogat mosni, a küszöbről még épp visszafordulunk öt perc erejéig. A friss levegő majd helyreterez, közli kedélyesen Edit, én pedig nem akarom felhozni, de frusztrál, hogy még mindig nem válaszoltam az e-mailre. Így zajlik le az erdővidéki túra, én meg arra a következtetésre jutok, hogy végül is még az is megtörténhet, hogy L. Flóra éppenséggel székely volt.

Egy hónap is eltelik, mire új-ra eszembe jut. A gyerekek a nagyszüleiknél, nyár közepe van, a kanapén heverve pörgetjük a híroldalt a lapto-pomon. Edit a benőtt szőr-szálaimat kapargatja, én épp egy egészen rosszul sikerül tejfakasztó eseményeit tagla-lom. Ott találkoztam Radu-val, akinek holnap van a szü-letésnapja, kérdezem Editet, hogy lenne-e kedve eljönni velem. Vonogatja a vállát, nem akar jönni, de menjek el nélküle egész nyugodtan, ezt várja hónapok óta, hogy vég-re üres legyen a ház.

Viszonylag későre érkezem meg, a társaság fele már ré-szeg, a másik pedig induló-ban, összepakolt táskákkal paroláznak a házigazdával, aki arra kéri őket, hogy az üres üvegeket a kert sarká-ba gyűjtsék. Az ajtó előtt ve-szem észre. Éppen elég fényt kap az arca ahhoz, hogy felis-merhetővé váljék. Nyugodtan ringatózik a zene ritmusára, tekintete a kertben ejtőző-keket pásztázza, egyik kezében sört fog, a másikkal éppen rágyújt. Furcsa, többretegű leninget visel, világos anyag-ból, egészen hosszú, fülében aranykarika. Nyelvével végig-húz a felső fogsorán, mint egy jóllakott macska. Vendéglá-tónk rámarkol a derekára, ahogy elhalad mellette. Épp egy beszélgetés közepén va-gyok, kellemetlen lenne fa-képnél hagyni őket. A lány mindeközben nem mozdul, mérlegeli, melyik körbe csat-lakozhatna be, hosszasan tartja a szemkontaktust egy másik nővel, majd szégyenlő-sen elfordul. Nem lehet több huszonháromnál. Kiszúr ő is, azonnal felismer. Mint kiderül, mégiscsak több hu-szonháromnál, túl van már az első mesterijén, hosszasan tárgyalunk egészen általános tudnivalókról. Azt kérdezem, hogy véletlen ő vagy a legjobb barátja nem bérelnek-e egy penészes garzont. Elkacagja magát, furának találja a hu-morom, aztán lassacskán sze-delőzködni kezd. Bár koráb-ban szinte alig érintkeztek, szájon csókolja a házigazdát, és gyalog indul haza.

Hazamegyek, és le akarok ír-ni mindent, szinte hisztéri-kusan keresek elő egy nagy stóc fehér lapot. Edit már ré-gen alszik, amikor elkezdem körmölni az egészet: K. Enikő a gyerekkori padtárs, az el-bukott nyolcadikos vizsga, a muskátlimániákus anyuka, a kecskeszakállas férfi a cser-kész táborban, a tejfogaktól egészen a penészes garzonig. Mindezek után, azt hiszem, végeztem. Micsoda grown ass man, hangosan zokogok, haj-nalodik, és eldöntöm, hogy megvárom, hogy Edit feléb-redjen, és hosszasan-hossza-san mesélje el az álmait, ma-mutokról, bálnákról, vanília-fagyiról.

Szégyentelen boldogság – újragondolt King Crimson a BEAT előadásában

(Fotó: BEAT-tour / Facebook)

A budapesti Barba Negra színpadán

VATAŠČIN PÉTER

Július 15-én este végre Budapestet is útba ejtette a BEAT formáció, amely nem más, mint a 80-as évek eleji King Crimson három lemezének anyagát keltette új életre úgy, ahogy azt kell: merészen, gátlások nélkül, lubickolva a zenében.

„That’s happiness” – mondta valamikor a koncert háromnegyedénél Adrian Belew, amikor a közönség hozzáállása már szinte kimerítette a boldogság fogalmát. A félórás késsel, óriási hőségben induló, a Live Nationnek köszönhetően megvalósuló koncert legelején volt csak némi fáziskésés a hallgatóság részéről, az első pár tételt követően egyre jobban, csaknem exponenciálisan nőtt a boldogság foka... Merthogy

tényleg erről volt szó. Hogy lehet az, hogy egy lassan 50 éve írt, most pedig merészen újraértelmezett progresszív rock ilyen hatást kelt? Ám kikről is van szó voltaképpen? A King Crimson ún. második korszakában a Robert Fripp, Adrian Belew, Tony Levin és Bill Bruford kvartettje három lemezt adott ki 1981 és 1984 között. Ezen voltak a Discipline, a Beat és a Three of a perfect pair. Nem vagyok biztos

benne, hogy ez a három album mindig megkapta azt az elismerést, amit érdemel, aminek sok oka lehet. A zenekar első, 1975-ig terjedő érája ezzel szemben mindmáig osztatlan lelkesedést vált ki.

Úgy érzem, azzal, hogy a BEAT projekt két éve életre kelt, ez a helyzet megváltozott mind az idős, mind a fiatal zenehallgatók számára. Az történt ugyanis, hogy Belew és Levin mellé két igencsak erős név sorakozott fel Steve Vai és Danny Carey személyében. Persze aki kellően rutinos zenehallgató, az látott már elvetélt supergroupokat, vagy csak a pénz miatt összeállt alapító tagságot. Így eredetileg csak a nevek alapján nem lehetett biz-

tos a siker. Ahhoz színpadra kellett állniuk, ám ahogy az megtörtént, minden kétség oka fogyottá változott. És a BEAT két éve tartó zenei sikertörténeté – s ami még fontosabb –, ünneppé vált, amelyet nemcsak a kvartett, de a közönség is igazán szégyentelenül élvezhet. A budapesti Barba Negra színpadán az első perctől fogva nyilvánvaló volt, hogy hosszúra nyúlt európai turné ellenére a négy, 65 és 80 év közötti zenész úgy nyúlt a három lemez anyagához, hogy senkinek ne legyen kétsége afelől: pillanatnyilag ez okozza számukra a legnagyobb örömet.

A Neuroticával szinte berobbantak a budapesti kora estébe, s egy pillanatra sem hagyott ki a koncentrációjuk egészen a Thela Hun Ginjeet utolsó hangjáig. S mindezt haknik, alibik nélkül, jelentős mennyiségű improvizációval. Négyük közül egyiküknek sem kell már senkinek semmit „bizonyítani”, hacsak nem azt, hogy továbbra is maximálisan hisznek a zenében.

Hihetetlen, hogy Tony Levin 80 évesen is még mennyire „élesen”, s egyszerre telten képes ellátni a basszusfutamokat. Épp annyira érett, gyakorlatilag zeneisége csúcán levő művész ő, mint Belew, aki nem fél a legagyamentebb, legbizarrabb rögtönzéseket előcsiholni a gitárjából. Steve Vait pedig senkinek sem kell bemutatni, túláradó excentrikussága érdekes ellentétként tölti be Robert Fripp befelé intenzíven figyelő helyét a zenekarban. Danny Carey-vel pedig jobb nem is történhetett volna, mint a BEAT: a Toolban és más formációkban lassan 40 éve képviselt egy-

szerre kőkemény és rendkívül összetett dobstílusa érdekfeszítően szövi tovább a Bill Bruford által annak idején összepakolt dobtémákat. Számomra egyértelműen az első finálét jelentő Indiscipline volt a csúcspont. A YouTube-on megtekinthető dobkamerás verzióhoz képest feszesebben, agresszívebben játszották el, Carey sok ponton teljesen máshogyan vezette fel a dalt – míg a kötöttebb poliritmusokat döbbenetes fegyelmességgel adta elő. Gyönyörűen kibontották a The sheltering sky témáját is, ahol Vai igazán „vállalhatatlan” dolgokat művelt a gitárjával, amelyet máshogyan, de mégis el lehet mondani Levin játékaról is.

Belew éneke az elmúlt évtizedekben nemhogy romlott, hanem javult, amelynek köszönhetően iszonyatosan hűzósan hangzottak el a „slágerek” (pl. Heart-beat, Sleepless, Frame by frame), amelyre az első sorokban rendre bulihangulat kerekedett. Az elvontabb tételek (pl. Lark’s tongues in aspic III, Industry) pszichedelijája, „tudatalattisága” pedig maradéktalanul működött tömve zenei izgalmaival.

Nem teljesen világos, mi lesz a projekt jövője, de a több turné, valamint az élő lemez és a koncertfelvételek már önmagukban egy új „adalékot” jelentenek a progresszív rock történetében. Az sem mellékes, hogy úgy tűnik, a King Crimsont többé már semmilyen felállásban nem láthatjuk, hallhatjuk. Részemről nemhogy kielégítőnek tartom a BEAT-et az eredeti zenekar „helyett”, hanem bizonyos értelemben azt hiszem, teljesen egyenértékűnek vele. ■

Nem teljesen világos, mi lesz a projekt jövője, de a több turné, valamint az élő lemez és a koncertfelvételek már önmagukban egy új „adalékot” jelentenek a progresszív rock történetében.

Nagy Ervin feljelentést tesz Orbán János Dénes ügyében

Különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés gyanúja miatt tesz feljelentést a kulturális államtitkár, jelentette be egy Facebook-posztban. Nagy Ervin a Kárpát-medencei Tehetséggondozó Nonprofit Kft. körüli, múlt héten kirobbant botrányra reagál.

A kulturális államtitkár a Kárpát-medencei Tehetséggondozó Nonprofit Kft. (KMTG) és Orbán János Dénes író, költő közötti több százmilliós jogdíjügyletet kifogásolja. Nézzük azonban az előzményeket.

Magasabb összeg, mint az irodalmi Nobel-díj

A Prae.hu múlt héten közzétett elemzése szerint a KMTG 2025 és 2026 között több mint 412 millió forintért (1,1 millió euró) vásárolta meg Orbán János Dénes kilenc művének felhasználási jogait. Az ügy azért váltott ki vitát, mert Orbán János Dénes egyben a KMTG alapítója és szakmai vezetője is, így a szervezet saját vezetőjének műveire költött jelentős közpénzt. A megvásárolt művek között szerepel többek között az Erős János, az Orfeum mágusa, a Hamupipőke, a Dankó Pista, a Búbocskó és A magyar Faust. Amellett, hogy a KMTG a jelentős összegű vásárlások között nem más szerzők műveit, hanem elsősorban Orbán

János Dénes alkotásait szerepeltette, külön kérdést vet fel, hogy a jogdíjak nagyságrendje nincs arányban a magyar irodalmi és színházi piacon megszokott összegekkel. A Prae elemzésének egyik hangsúlyos állítása, hogy a kifizetett összeg meghaladta a 2024-es irodalmi Nobel-díj pénzjutalmának forint-ra átszámított értékét. Emellett több megvásárolt alkotás már évekkel korábban elkészült. Később pedig az is kiderült, hogy Orbán János Dénes a Budapesti Operettszínháztól is felvett jogdíjat, innen éppenséggel 129 millió forintot (356 ezer euró).

Még egy nagyobb összeg is érkezett volna

Ezt követően került szóba, hogy a KMTG egy 1,3 milliárd forint (3,5 millió euró) támogatásra is jogosult volt. Az összeg új operettek megírására, fordítására és külföldi bemutatására érkezett volna, a támogatást még Hankó Balázs minisztersége idején íté-

A politikus szerint elfogadhatatlan, amit Orbán János Dénes művelt

(Fotó: Facebook / Nagy Ervin)

ték meg. A támogatást a botrány kirobbanását követően Tarr Zoltán kulturális ügyekért felelős miniszter állította meg. Tarr szerint a felülvizsgálat során azután találtak rá erre az összegre, hogy nyilvánosságra kerültek az Orbán János Dénes műveinek több százmilliós jogdíjkifizetései. A miniszter szerint a teljes összeget sikerült visszaszerezni, ugyanakkor további vizsgálatokat is folytatnak az ügyben. A KMTG korábban azt közölte, hogy a jogdíjfité-

sek jogszerűen történtek, Orbán János Dénes pedig azt állította, hogy a támogatások odaítélésénél nem volt döntési szerepe.

A kulturális államtitkár feljelentést tesz

Nagy Ervin szerint a kifizetések nagyságrendje olyan mértékű, amelyet szerinte még a Budapesti Operettszínház sem tudna kitermelni akkor sem, ha hosszú időn keresztül kizárólag Orbán János Dénes műveit játszaná.

A politikus szerint külön kérdéseket vet fel két mű, az Orfeum mágusa és a Hamupipőke jogi helyzete. Nagy Ervin azt állítja, hogy ezek esetében a kizárólagos felhasználási jog korábban az Operettszínháznál volt, így a jogok továbbértékesítése csak az intézmény közreműködésével történhetett. A bejegyzés szerint a KMTG végül művenként bruttó 50 millió forint (138 ezer euró) összegért vásárolta meg a jogokat.

Nagy Ervin arra hívta fel a figyelmet, hogy Orbán János Dénes a KMTG szakmai vezetőjeként dolgozik, miközben a szervezet korábbi ügyvezetője az író felesége volt.

„Az már csak hab a tortán, hogy a KMTG korábbi ügyvezetője OJD felesége, akit a gyanú szerint azért váltottak le, hogy ne lógjon ki a lóláb, hogy saját férjét fizeti ki a KMTG-n keresztül” – zárja bejegyzését Nagy Ervin.

(hk)

A Fradi egy rövid szakasztól eltekintve uralta a meccset (Gáspár Ákos felvétele)

Borbély sikeres debütálása, jöhet a Twente

OROSKY TAMÁS

BUDAPEST. Balkáni ellenfél, balkáni időjárás, de gond nélküli továbbjutás: a Ferencváros készülhet a labdarúgó EL-selejtező 2. fordulójára.

Fullasztó melegben fogadta csütörtök este a Vojvodinát a Fradi a Groupama Arénában az 1. kör visszavágóján. A lelátók ölelésében még inkább megrekedt melegben, a sajtótribünön üldögélve szinte áhítattal figyeltük, ahogy a gyept az automata öntözőberendezés felfrissítette a meccs előtt. Kisebb meglepetésünkre jelentősebben csak a szerb tábor vetkőzött neki némileg, a szektoruk mintegy ötödét megtöltő Vojvodina-drukkerek hangerőben is hozták a tőlük elvártakat. Össze kellett bizony hangolnia a skandálást a hazai B-középhe, hogy elnyomja az ellenfelet biztatókat. Mindezt pedig úgy kellett megtennie, hogy ketté volt szakítva: a B2-

es szektort nem nyithatták meg a hazaiak. Az UEFA a büntetést (pénzbírság mellett) még az előző idény EL-nyolcaddöntője után osztotta ki, a Braga elleni hazai mérkőzésen tapasztalt rasszista meg-

FTC-VOJVODINA 3:0 (2:0)

Groupama Aréna, 13 901 néző
Játékvezető: Spasjonnikovs (lett)
Gólszerzők: Joseph (27.), Zachariassen (34.), Gruber (71.)
Sárga lap: Cadu, Keita, ill. Djakovacs
Piros lap: Szűcs K. (9.)
Továbbjutott: FTC, 5:1-es összesítéssel
FTC: Dibusz–Osváth (82. Nagy O.), Gómez, Raemaekers, Cadu–Kanikovszki (61. Gruber), Keita, Corbu–Zachariassen (74. Lisztes), Joseph (74. Szevikjan), Yusuf (61. Acolatse)
VOJVODINA: Rosics–L. Nikolics, Szűcs K., Crnomarkovics, Barros–Randjelovics (76. Sz. Mitrovics), Djakovacs (84. Peranovics), Petrovics–Szukacsev (76. Kolarevics), Vukanovics (61. Kokanovics), Zukics (61. Vidoszavljevics)

nyilvánulások, illetve pirotechnika használata miatt. Ez azonban nem szegte a kedvét a zöld-fehér híveknek, akik a katalan maradék helyeit mind elfoglalták – és a stadion többi része is szépen megtelt, idegenbeli előny ide, „csak” EL-selejtező oda.

Egységes outfit

Mintegy 14 ezren a helyszínen is kíváncsiak voltak Borbély Balázs vezetőedző hazai bemutatkozására. A dunaszerdahelyi származású szakember egyet változtatott az úvidéki kezdőcsapathoz képest, Lisztes helyett Joseph került be. Épp őt állította meg szabálytalanul Szűcs Kornél a 9. percben – mivel a Fradi csatára egyedül tört volna kapura, a Vojvodina egyetlen magyar játékosát kiállították.

Joseph pedig itt nem állt meg, ő szerezte meg csapatának a vezetést is a félidő derekán, a rövid sarokba pöccintve egy lapos beadást – 1:0. Már ezt megelőzően is húzta az időt a szerb kapus a kirúgásoknál, „dupla” hátrányban pedig egyértelművé vált a Vojvodina célja: elkerülni a sokgólos vereséget.

A vendégek vezetőedzőjének ebbéli hite a második ferencvárosi gól után tört meg némileg (Keita bohócot csinált a szélen a védőkből, és Zachariassennek csak a kapu felé kellett fordítania a lábát, hogy az onnan becsorogjon a kapuba). Miroszlav Tanjga ezt leült feldolgozni a kispadra, de aztán visszatért a kijelölt területén való sétálgatáshoz, Borbélyhoz hasonlatosan, aki végig az oldalvonal mellett dirigált, biztatott és korholt időnként. (A két szakember mellesleg akár ha összebeszélt volna az outfitet illetően.)

Öcsi bácsira emlékeztek

Már-már furcsa volt ivószünet nélkül nézni egy meccset, de cseppet sem bántuk, hogy nem törik meg a ritmus.

Még akkor is, ha a tempó vagy a Fradi nyomása nem volt eget verő. A hazaiak türelmesen szőtték az akcióikat, a biztos továbbjutás és annak tudatában, hogy jobb csa-

„Közeledünk ahhoz, amit látni szeretnénk”

A Ferencváros vezetőedzője, Borbély Balázs első, tétmeccs utáni sajtótájékoztatóján vett részt a Groupama Arénában.

Hogyan látta a kívülről simának tűnő találkozót?

Jól kezdtünk, de a korai kiállítás rányomta a bélyegét a mérkőzésre. Tartott 10-15 percig, amíg alkalmazkodtunk az új szituációhoz, gondolok itt a szerbek mélyebbre húzódtott védelmi vonalára.

De az egész első félidőben jól játszottunk, sokat segített a hét perc alatt szerzett két gól. Azt vártam, hogy felszabadultabbak leszünk a folytatásban, a második félidő elején picit többet vártam a játékosoktól. Számomra érthetetlen módon elkezdtünk komplikáltan, körülményesen és lassan focizni, ami azt eredményezte, hogy két vagy három helyzetet engedtünk az ellenfelünknek. Erről majd beszélni fogunk a fiúkkal. De összességében nem lehetünk elégedetlenek, mert kettős győzelemmel jutottunk tovább, 5:1-gyel, boldogok vagyunk.

Volt önben lámpaláz a hazai bemutatkozása előtt?

Abszolút. Nyilván minden meccs előtt van bennem némi izgalom,

emberből vagyok, nem gép, vannak érzéseim, emócióim.

Naby Keita a párharc egyik legjobb ferencvárosi játékosa volt. Annak fényében, hogy az elmúlt másfél évben alig kapott lehetőséget az elődjénél, miként értékeli a teljesítményét?

Az első mérkőzés után is beszélünk róla, hogy jól játszott. Most is ugyanazt tudom mondani, hogy az egyik legjobb volt.

Edzésről edzésre, meccsről meccsre jobb lesz, fejlődni fog az állóképessége is. Ilyen kvalitású, minőségi játékos ekkora tapasztalattal rengeteg pluszt tud adni a csapatnak.

A Twente lesz a következő ellenfél. Esetleg ki tudtak próbálni olyan játékelemeket, ami már a hollandok ellen is segíthet?

Minden mérkőzés más, minden csapatnak megvan a maga játékstílusa. Megmondom őszintén, én a Twentével még egyáltalán nem foglalkoztam. Azzal már igen, hogy mindkét meccsünkön voltak pozitív dolgok és kitűnő egyéni teljesítmények, ami azt jelenti, hogy közeledünk ahhoz, amit látni szeretnénk. De az a cél, hogy ne csak 50 percig tartson a jó felfogás, hanem 90, akár 95 percig is.

(ot)

patként előbb-utóbb jönni fog még (1-2) gól.

Végül egy jött, és a csereként beállt Gruber Zsombor nevéhez fűződött, aki kialakította a 3:0-s végeredményt. A hazaiak ünnepeltek, a vendégek részéről pedig továbbra sem szűnt a dobszó és az ütemes taps, így kellemes nyáresti foci zajlott

a hátralevő időben. Külön felemelő volt, amikor a bokszedzőlegendára, Szántó Öcsi bácsira emlékezve (egy kisebb molinót feszítettek ki a B-középhe pár percre) jelentősen megerősödött a taps a lelátón. A Ferencváros az EL-selejtező második fordulójában a holland Twentével meccsel.

Győztek, de kiestek

A labdarúgó EL-selejtező 1. fordulójában nem tudta megfordítani a párharcot hazai pályán a Žilina, így a horvát Hajduk Split örülhetett. A zsolnaiak 0:2-ről indultak a visszavágón, így amikor hazai pályán is hátrányba kerültek, szinte eldőlt a továbbjutás. Bari Krisztiánék végül győztek, de a 2:1 nem volt elég. „Le a kalappal a csapat előtt, 120%-on porogtunk. Győztünk, de a hosszabbítás-hoz is hiányzott még egy gól. Kulcspillanat volt, hogy a szünet előtt kaptunk gólt, ha előtte mi használjuk ki a helyzetünket, másként nézhetett volna ki a meccs. A reakciónk viszont jó volt, kár, hogy nem tudtuk kihasználni a lehetőségeinket” – értékelt Bari, a zsolnaiak fülke középpályása. A sosenok a KL-selejtezőben folytatják, a lengyel Katowice ellen. (ez)

BL-es csapatnak adta el játékosát a HC DAC

A női kézilabda Doprastav Ligában szereplő HC DAC megtartotta szezon előtti sajtótájékoztatóját, amelyet egy nagy bejelentéssel kezdett a klubelnök.

DUNASZERDAHELY. „Az elmúlt tíz évben szép és történelmileg jelentős eseményeket éltünk át. Olyan azonban még nem fordult elő, mint most. Egy játékosunk miatt megkeresett minket egy csapat, amely a következő idényben a Bajnokok Ligájában fog játszani. A kivásárló klub részéről a hivatalos bejelentés jövő héten történik majd meg” – kezdte a dunaszerdahelyiek sajtótájékoztatóját Dr. Horváth Zoltán klubelnök. Eliška Desortová, aki a Poruba csapatától érkezett Dunaszerdahelyre, tehát távozik. 2022-ben a HC DAC kivásárolta őt a szerződéséből, most pedig egy még nagyobb klub tett ugyanígy. „Arról a klubok között létrejött egyezség miatt nem árulhattak el többet, hogy melyik csapatnál folytatja a cseh válogatott kézilabdázó” – tette hozzá a klubelnök.

Horváth elmondta, arra készülnek, hogy mindent megnyernek: „Ez nem mindig sikerül, és ez egyre nehezebb is, hiszen egyre jobban készülnek ránk az ellenfeleink. Év-ről évre sokkal több energiát kell befektetnünk a célból érdekben. De természetesen, ahogy mondani szoktam, a legfontosabb, hogy nyerjünk valamit.”

„A szlovák rájátszás elején az előző idényben kicsit bealudtunk és nem tudtuk megnyerni az újabb aranyérmet, így szeretnénk most ezen is javítani” – vette át a szót Debre Viktor vezetőedző, aki szerint Desortová távozása ellenére jelenleg két megfelelő balátlövőjük van. Molnár Korinna az elmúlt két évben sokat fejlődött, az új igazolás Angela Jankulovszkával pedig megfelelően megoldhatják az ezen a poszton jelentkező feladatokat. Vészhelyzet esetén a bal-

Az, hogy Desortová hova igazol, csak jövő héten lesz nyilvános (Fotó: HC DAC)

szélre igazolt Anna Kubálová is fel tud lépni az átlövősorba. Rajtuk kívül a horvát válogatott jobbszélő, Lara Buric és a Győrnél nevelkedett kapus, Lukács Boglárka újak a keretben.

„A hangulat nagyon jó a csapaton belül, pedig nagyon keményen dolgozunk. De ahogy az edző elmondta, szükséges most a megfelelő erőnlétet magunkra szednünk, hogy az ellenfelek fölé tudjunk nőni. Idén a téli szünetben erre nem lesz lehetőségünk, hiszen Európa-bajnokságot is rendeznek, így sűrűbb lesz a programunk” – tekintett a jövőbe a HC DAC és a szlovák válogatott csapatkapitánya, Kristína Pastorková. A sajtóesemény végén szó esett arról is, hogy a klub létrejöttének tízéves évfordulója alkalmából augusztus 20. és 22. között megrendezik a Határok nélkül – Kézilabda- és kulturális fesztivált. Az ifjúsági tornák és a számos kiserőprogram mellett az esemény keretein belül a MOL Esztergom csapata felkészülési mérkőzést játszik a HC DAC csapatával. Ami a kulturális részt illeti, a fellépők között ott lesz a Hooligans és az ismert DJ, Lotfi Begi is.

Elek Zoltán

SPANYOLORSZÁG-ARGENTÍNA

Vasárnap, 21.00, New York, MetLife Stadium, játékvezető: Slavko Vincic (szlovén)

Közvetíti: M4 SPORT, STVR ŠPORT, JOJ ŠPORT 1

Legnagyobb vb-sikerek:

2010 – aranyérmes,
1950 – 4. helyezett

Szövetségi kapitány:

Luis de la Fuente

Keret összértéke:

1,22 milliárd euró

FIFA-világranglista-helyezés: 2.

ÚT A DÖNTŐIG

- ⊕ Zöld-foki Köztársaság 0:0
- ⊕ Szaúd-Arábia 4:0
- ⊕ Uruguay 1:0
- ⊕ Ausztria 3:0
- ⊕ Portugália 1:0
- ⊕ Belgium 2:1
- ⊕ Franciaország 2:0

„A játékosok megmutatták, mennyire elhivatottak és tehetségesek. Egy boldog öltözőnk van, és érezzük, hogy egy ország áll mögöttünk. Ismét elkaptuk a 2010-es érzést.”

Luis de la Fuente, a spanyol válogatott szövetségi kapitánya

MI SZÓL MELLETTÜK?

4 A labda elrejtése
A spanyolok középpályája rendkívül stabil. Minden eddigi mérkőzésükön mezőnyfőlnyt alakítottak ki, ráadásul a türelmes labdabirtoklás után képesek átváltani gyors akcióba – Lamine Yamal így gondot okozhat az argentin védelemnek.

MI SZÓL ELLENÜK?

8 A kapus a gyenge pont
Unai Simón nem egy elit kapus: hogy mindössze egy gólt kapott eddig, azt elsősorban a remek védelemnek köszönhetik a spanyolok. Ha jön egy menetrend szerinti argentin nyomás, akkor Simónban benne van a nagy hiba lehetősége.

VILÁGBAJNOKI DÖNTŐ

KULCSFIGURA

Lamine Yamal

19 éves
klubja: FC Barcelona

Míg az argentinoknál egyértelmű volt, kit emeljük ki, a spanyoloknál négy jelölt (Yamal, Rodri, Cucurella, Oyarzabal) is akadt. Lamine Yamal eddig csak egy gólnál jár a tornán, mégis a spanyolok legnagyobb csillaga: a 19 éves játékos eddig az összes balhátvédet alaposan meggyötörte és állandó veszélyforrást jelent a szélről betörve. A döntőben szép választ adhat a „túlértékelt” típusú kritikákra.

2026-OS

VB-STATISZTIKÁK

120	Lövési kísérletek	112
	Kaput eltaláló lövések	44
4474	Passzok száma	4647
	Elkövetett szabálytalanságok	79
66	Megtett táv	799,55 km
	Átlagos labdabirtoklás	60,7 %
63,8 %	xG	14,37

KULCSFIGURA

Lionel Messi

39 éves
klubja: Inter Miami

Az argentinok élő legendájáról sokan azt gondolták, hogy a négy évvel ezelőtti vb-győzelem volt a karrierje csúcsa és egyben a határánya. Idén Messi már a döntőtől függetlenül bizonyította, hogy a katarai vb csak az utolsó előtti nagy dobása volt. Az idei tornán nyolc gólnál és négy gólpassznál jár, a mezőnyben is szép dolgokat látunk tőle. Kilenc futógép dolgozik rá, amiből egész Argentína profitál.

Legnagyobb vb-sikerek:

1978, 1986, 2022 – aranyérmes,
1930, 1990, 2014 – ezüstérmes

Szövetségi kapitány:

Lionel Scaloni

Keret összértéke:

807,5 millió euró

FIFA-világranglista-helyezés: 1.

ÚT A DÖNTŐIG

- ⊕ Algéria 3:0
- ⊕ Ausztria 2:0
- ⊕ Jordánia 3:1
- ⊕ Zöld-foki Közt. 3:2 h. u.
- ⊕ Egyiptom 3:2
- ⊕ Svájc 3:1 h. u.
- ⊕ Anglia 2:1

„A játékosaim soha nem hagynak fel a meglepetésekkel, valóban különlegesek vagyunk, mert mindent beleadunk a mérkőzéseken, és ez nem arrogancia. Ez a szívünk.”

Lionel Scaloni, az argentin válogatott szövetségi kapitánya

MI SZÓL MELLETTÜK?

4 Nincs elvesztett labda
Az argentin játékosok óriási tüzzel játszanak, legutóbb az angolokat is egyértelműen felülmúlták harcosságbán. A kreatív Messire és Álvarezre jut kilenc kökemény, szívós játékos, aki nem ismer elvesztett labdát, sem reménytelen eredményt.

MI SZÓL ELLENÜK?

8 Lassan fociznak
A FIFA statisztikája szerint az argentinok fociznak a leglassabb átlagtempóval a teljes vb-mezőnyben – az erőszakosság tehát megvan, a gyorsaság már kevésbé. Az argentinoktól nem lenne bölcs, ha ellentámadásokra rendezkednének be.

TÉNYEK ÉS ÉRDEKESSÉGEK

- ◀ A két csapat csak egy vb-n, 1966-ban találkozott egymással, akkor az argentinok 2:1-re győztek.
- ◀ Az örökmérleg teljesen kiegyenlített: az eddigi 14 mérkőzésen mindkét csapat hatszor győzött.
- ◀ Egy nappal a mérkőzés előtt az Opta elemzése 59,46 százalékos esélyt ad Spanyolország győzelmére. A statisztikákkal foglalkozó cég szerint 29 százalék az esély arra, hogy a rendes játékidő döntetlennel végződik.
- ◀ Ez lesz az első olyan világbajnoki döntő a történelemben, amelyben a regnáló Európa-bajnok és Copa América-győztes csapat össze.
- ◀ Spanyolország mindössze 0,3 xG-nyi helyzethez engedte a franci-

ákat az elődöntőben. A döntőbe jutásért zajló mérkőzéseken ez a legalacsonyabb szám 1994 óta.

◀ A negyedik vb-tróféájáért harcba szálló argentin csapat a torna történetének harmadik együttese lehet, amely megvédi a címét, eddig ez ugyanis csak az olaszoknak (1934, 1938) és a braziloknak (1958, 1962) sikerült.

◀ Argentína a későn ébredő csapat mintapéldája: Scaloni legénysége az eddigi 19 góljából 12-t a 75. perc után szerzett.

◀ Argentína meccsenként átlagosan 2,9 labdát szerez a támadóharmadban, míg a spanyolok kétszer ennyit.

(Összeállította: Iz)

Cserék döntenek a bronzról?

LENCSES ZOLTÁN

MIAMI. Ma 23 órakor a csatlódottak csatájában Franciaország és Anglia küzd meg a világbajnoki bronzéremért.

Mindkét csapat alulmúlta a várakozást az elődöntőben: az esélyesebbnek tartott franciák nem tudtak mit kezdeni a spanyolok okos taktikájával és meglepetésre 2:0-ra kikaptak – Rodriék gyakorlatilag leradírozták a pályáról az olyan sztárokat, mint Dembélé és Olise, de Mbappé is haloványabb volt a megszokottnál. A másik ágon Anglia 1:0-s előnyben ultradefenzív taktikára váltott Argentína ellen, Tuchel több védekező cserével még jobban magára húzta az ellenfelet, így Messiék egyenlítették, majd teljesen megérdemelten meg is nyerték a mérkőzést.

Jöhetnek a cseresorok?

Gyakran előfordul, hogy az elődöntős csatlódás után a szövetségi kapitányok a kevesebb lehetőséget kapott játékosokat küldik pályára a bronzmérkőzésen. Az előzetes találgatások alapján a franciákat irányító Didier Deschamps valami ilyesmire készül: a kapuban Maignan helyett várhatóan Samba áll majd, a középpályán ott lehet az eddig egyetlen játékerő sem kapó Ngolo Kanté, de úgy összességében is csak Kylian Mbappét várják a kezdőbe az elemzők a nagy sztárok közül.

Az angoloknál is gyanítható a rotáció. Az egyébként sem százszázalékos Rice és Stones biztosan pihenőt kap, és várhatóan Harry Kane helyett is Watkins vagy Toney kapja meg a lehetőséget, ahogy a kapusposztban is cserére lehet számítani.

„Senki sem akar bronzmérkőzést

játszani. Sem a franciák, sem mi. A döntőbe vágytunk, de a hozzáállásunk ettől függetlenül professzionális lesz” – jelentette ki Thomas Tuchel, az angolok kapitánya.

Remek bronzmeccsek

Az Opta görcső alá vette az eddigi vb-bronzmeccseket. Elemzésében kiemeli, hogy sokan egyfajta barátságos vagy bemutatkozó mérkőzésként tekintenek rá, ennek ellenére gyakran nagyon élvezetes összecsapásokat látunk: az eddigi 20 találkozón 76 gól esett, ezzel átlagban a bronzmeccsek a világbajnokság leggőlgazdagabb találkozói.

Érdekesség, hogy a bronzéremért vívott csatákban 1978 óta kizárólag európai csapat győzött, és ez a sorozat szombaton értelem szerűen folytatódik. A szurkolók annak is örülnének, ha egy másik, még hosszabb széria is folytatódna. Vb-bronzmérkőzés még sohasem zárult gól nélküli döntetlennel, sőt 1974 óta mindig esett legalább két gól.

Miamiban, a norvég–angol negyedöntőhöz hasonlóan 30 fok feletti hőség várja a csapatokat, amelyek abban viszont reménykedhetnek, hogy az alacsonyabb páratartalom miatt ezúttal nem 44 fok lesz a hőérzet.

A 3. HELYÉRT

FRANCIAORSZÁG–ANGLIA

szombat (23.00), Miami, jv.: Valenzuela (venezuelai)

M4 SPORT, JOJ SPORT 1, STVR SPORT

AZ EDDIGI MECCSEIK

Szenegál 3:1
Irak 3:0
Norvégia 4:1
Svédország 3:0
Paraguay 1:0
Marokkó 2:0
Spanyolország 0:2

Horvátország 4:2
Ghána 0:0
Panama 2:0
Kongói DK 2:1
Mexikó 3:2
Norvégia 2:1 h. u.
Argentína 1:2

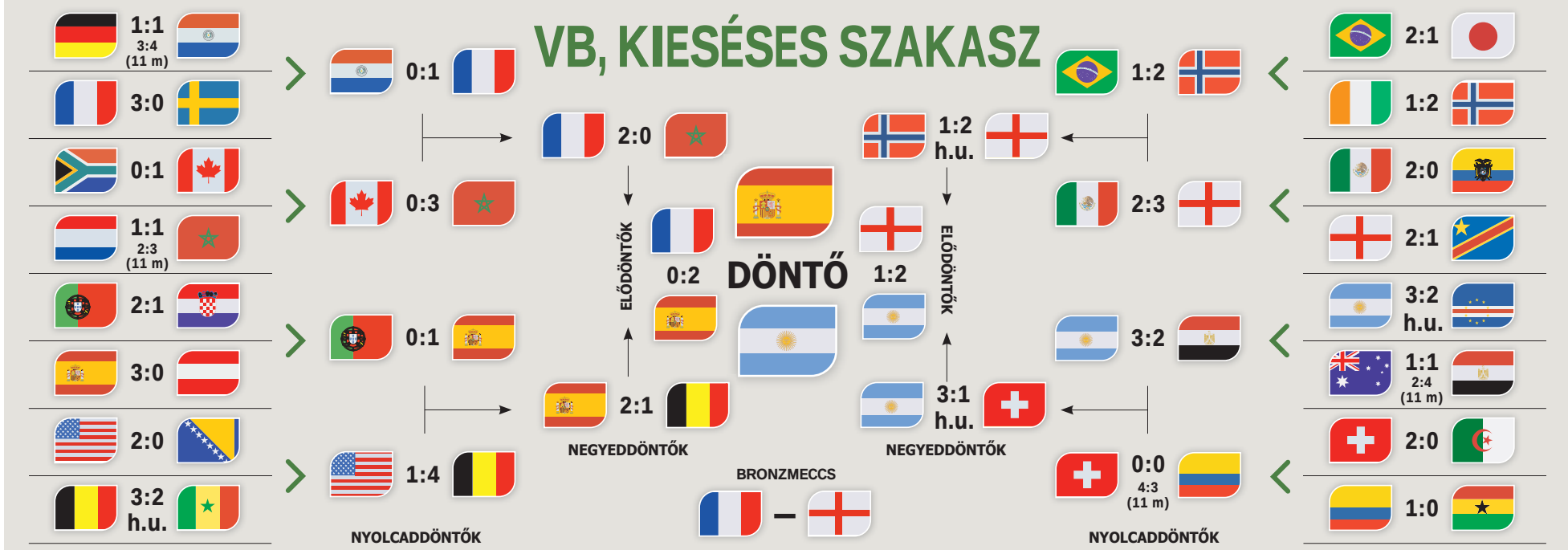
TÉNYEK ÉS ÉRDEKESSÉGEK

- Franciaország három bronzmérkőzést is játszott már vb-n: 1958-ban és 1986-ban győzött, 1982-ben pedig kikapott.
- Anglia mindkét eddigi bronzmérkőzését (1990, 2018) elveszítette: egyszer Olaszországtól, egyszer pedig Belgiumtól kapott ki.
- Franciaország eddig ötvönszer találta el a kaput az idei vb-n, amivel első a rangsorban. Anglia nyolccal kevesebb lövéssel a negyedik.
- Kylian Mbappé eddigi 15 vb-meccsén csak kétszer nem találta el a kaput: ez egyik a spanyolok elleni elődöntő volt, a másik az angolok elleni meccs 2022-ben.

Így látják a bukmékerek

1	X	2
2,00	3,90	3,80

VB, KIESÉSES SZAKASZ

Telitalálatra is maradt esély tippjátékunkban

A foci-vb kicsúcsosodása előtt megnéztük, hogyan állnak tippelőink.

Lapunk Vb-kalauzában hirdettük meg azt a nyereményjátékot, amely során arra kértük olvasóinkat, jósolják meg, ki lesz a világbajnok, az ezüstérmes és a bronzérmes az amerikai–kanadai–mexikói közös rendezésű tornán. Azt már korábban megírtuk, hogy messze a legtöbben Franciaországot jelölték meg bronzérmesként. Persze az sem mindegy, ki nyeri a döntőt: a 11-ből heten tippeltek az európaiak végső sikerére, négyen pedig a dél-amerikaiak címvédésére. Ha pedig a bronzcsatát nézzük önmagában, pusztán a voksok alapján a franciáknak kéne dobogósnak lenniük, mivel 12-en is őket várták harmadiknak. A háromoroszlánosok (stílszerűen) harmadik helyére 9-en számítottak. Az ankét eredményhirdetését a jövő héten találják meg az Új Szó platformjain. (ot)

számítottak. Sőt, közülük néhányan még telitalálatosak is lehetnek, mivel Angliát vagy Franciaországot jelölték meg bronzérmesként.

Persze az sem mindegy, ki nyeri a döntőt: a 11-ből heten tippeltek az európaiak végső sikerére, négyen pedig a dél-amerikaiak címvédésére.

Ha pedig a bronzcsatát nézzük önmagában, pusztán a voksok alapján a franciáknak kéne dobogósnak lenniük, mivel 12-en is őket várták harmadiknak. A háromoroszlánosok (stílszerűen) harmadik helyére 9-en számítottak.

Az ankét eredményhirdetését a jövő héten találják meg az Új Szó platformjain. (ot)

SPORTFOGADÁS

EXTRA VÍPLATA, 29. játékhét (csütörtök): 2. g: 11, 12, 22, 24 – 2. Nyeremények – 1. díj: nincs nyertes; 2. díj: 30 000 euró (1); 3. díj: 103,60 euró (11); 4. díj: 99 euró (33); 5. díj: 15,20 euró (220); 6. díj: 10 euró (816); 7. díj: 3,60 euró (1300); 8. díj: 3 euró (6766).

KENO – csütörtök: 1, 2, 9, 10, 11, 19, 24, 31, 40, 42, 45, 48, 53, 57, 60, 61, 67, 69, 71, 76. Keno Plusz-szám: 40.

KENO JOKER – csütörtök: 855318. Nyeremények – 1., 2. és 3. díj: nincs nyertes; 4. díj: 40 euró (5); 5. díj: 4 euró (66); 6. díj: 1 euró (661).

VSETKO ALEBO NIČ – csütörtök: 1, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 18, 20, 21 Nyeremények – 1. és 8. díj: nincs nyertes; 2. és 7. díj: 200 euró (4 és 5); 3. és 6. díj: 20 euró (182 és 155); 4. és 5. díj: 3 euró (1455 és 1361).

AKTUÁLIS

Az utolsó hírek szerint akár félórásra is nyúlhat a félidei szünet a vb-döntőben, a szervezők sztárfellépős show-val készülnek

ADÁSVÉTEL

■ **AKCIÓ!** Kemény tűzifa. Tel.: 0915 985 922. DP260512

VEGYES

■ Lapostető-szigetelés. Tel.: 0911 288 868. DP260002

■ Tetőmunkák, tetőpléhek, tetőcserepek akciós áron – megegyezés szerint. Tel.: 0948 848 820. DP251469

MUNKÁT KÍNÁL

■ Vízvezeték és csatornahálózat építésével foglalkozó dunaszerdahelyi cég keres gépkezelő kollégát hosszú távra. Bruttó fizetés 1300-1500 EUR. Tel.: 0907 495 025. DP260547

ISMERKEDÉS

■ Nyugdíjas férfi keres útitársnőt, barátnőt 65 éves korig. Jelige: csónaktúra. Tel.: 0915 356 633. DP260557

ADJA FEL NÁLUNK APRÓHIRDETÉSÉT!

Megteheti telefonon:
Kis Szilvia **0918 865 748**
vagy e-mailben **silvia.kis@ujszo.com**

NAPTÁR

Július
18

■ NÉVNAP

Szombat: Frigyes

Német–magyar eredetű név. Jelentése béke, védelem, uralkodó.

Vasárnap: Emília

Latin eredetű név. Jelentése versengő, vetélkedő.

■ ESEMÉNYEK

90 éve, július 18-án jobboldali tisztek katonai puccsával megkezdődött a spanyol polgárháború.

1950-ben, július 19-én működni kezdett a Mátrában a titkos recski munkatábor, ahová bírósági ítélet nélkül kerültek a foglyok. A tábor 1953-ban számolták fel.

■ MAI ÉVFORDULÓINK

105 éve, július 18-án született Aaron T. Beck amerikai pszichiáter, a kognitív terápia atyja.

1932-ben, július 18-án született Kertész Ákos Kossuth- és József Attila-díjas író, dramaturg.

130 éve, július 19-én született Archibald Joseph Cronin angol író.

1817-ben, július 18-án hunyt el Jane Austen angol írónő, a Büszkeség és balítélet szerzője.

1993-ban, július 19-én hunyt el Elmar Klos, az Üzlet a korzón című Oscar-díjas csehszlovák film rendezője.

10 éve, július 19-én hunyt el Somló Tamás énekes, basszusgitáros, szaxofonos, zeneszerző, az LGT tagja.

■ NAPI VICC

Két kilmarnocki polgár beszélget.
– Elveszett a kutyám – panaszkodik az egyik.
– Adj fel hirdetést!
– Kár a pénzért!
Úgysem tud olvasni.

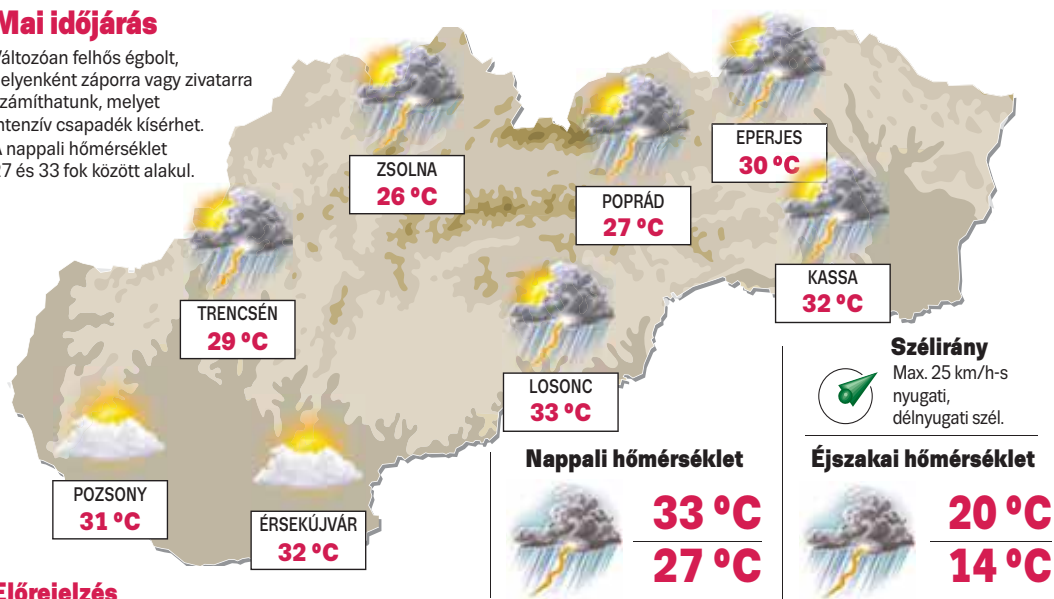
■ ORVOSMETEOROLÓGIA

A hétvégén hidegfronthatás érvényesül. Ízületi és reumás fájdalmak jelentkezhetnek.

Mai időjárás

Változóan felhős égbolt, helyenként záporra vagy zivatarra számíthatunk, melyet intenzív csapadék kísérhet. A nappali hőmérséklet 27 és 33 fok között alakul.

Előrejelzés

Szombat

Gyúgy	32 °C	Rozsnyó	30 °C
Dunaszerdahely	32 °C	Szenc	32 °C
Komárom	32 °C	Csorbató	21 °C
Ógyalla	32 °C	Pádkány	32 °C
Léva	32 °C	Nagyszombat	32 °C
Nagymihály	33 °C	Losonc	33 °C
Nagyroce	29 °C	Töketeres	34 °C

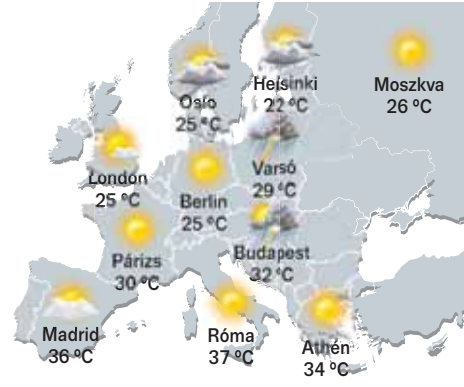
Vasárnap

Derült vagy enyhén felhős égbolt, északon zápor, zivatar várható.	32 °C	10 °C
Pozsony	31 °C	
Érsekújvár	32 °C	
Losonc	32 °C	
Kassa	29 °C	

Hétfő

Derült vagy enyhén felhős égbolt, északon zápor, zivatar várható.	28 °C	11 °C
Pozsony	30 °C	
Érsekújvár	28 °C	
Losonc	28 °C	
Kassa	26 °C	

Európai nagyvárosok időjárása

Vízállás

Duna	
Pozsony – 280 cm	Medve – 40 cm
Komárom – 70 cm	Pádkány – 5 cm
Bodrog	
Bodrogszerdahely – 260 cm	

Időjárás a kiemelt üdülőhelyeken

Velká Rača	21 °C	Čičmany	24 °C
Csorbató	21 °C	Malinó Brdo	23 °C
Bachledova dolina	21 °C	Kubínska hoľa	20 °C
Mýto pod Ďumbierom	26 °C	Pezinská Baba	27 °C
Martinské hole	21 °C	Jahodná	26 °C
Krahule	24 °C	Drienica	25 °C
Donovaly-Záhradište	21 °C	Póľana	23 °C

Pusztító
és füstölgő
kanadai
erdőtüzekMichiganben is
szennyezett a levegő
(TASR/AP)

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

ARMSTRONG. Körülzártá az erdőtűz egy tehervonat dolgozóit a kanadai Ontario tartományban, Armstrong közelében. Egészségtelen levegő miatt adtak ki figyelmeztetést az Egyesült Államok több északi és északkeleti nagyvárosára, a Kanadában pusztító erdőtüzek miatt.

A dolgozók sürgősségi mentést kértek, sikerült őket biztonságba helyezni, a térségben pedig ideiglenesen felfüggesztették

a vasúti közlekedést. Ontario tartományban több mint 100 helyen ég az erdő és a bozót, ami több északnyugati települést veszélyeztet.

838 aktív erdőtűz

A Kanadai Tárcaközi Erdőtűzközpont (Canadian Interagency Forest Fire Centre) szerint jelenleg 838 aktív erdőtűz van az országban. A kanadai határ mentén fekvő amerikai Minnesota államban is több mint egy tucat tűz pusztít az extrém hőség, a száraz körülmények és az erős szél miatt.

“
Ontario tartományban több mint 100 helyen ég az erdő és a bozót, ami több északnyugati települést veszélyeztet.

A füst beborította Torontót is, ahol még a hét közepén a világ egyik legrosszabb levegőminőségére ebredtek a lakosok, a város a rangsorban a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosa, Kinshasa, Delhi, Dubaj és Jeruzsálem elé került. Ezt követően pedig Detroit került a légszennyezettségi lista élére.

Homályos toronyházak

Noha a Nagy-tavak vidékét, így Michigan és Minnesota államot érinti legsúlyosabban a levegőminőség romlása, Clevelandben és New Yorkban is arra kérték a lakosságot, hogy lehetőleg kevés időt töltsenek a szabadban sportolással vagy fizikai aktivitással. Detroitban a közösségi médiára felkerült felvételek szerint olyan mértékben csökkent a látótávolság, hogy a toronyházak teteje is csak homályosan látható. A levegőminőség miatt jóval délebbre, Washingtonban is figyelmeztetést adtak ki, sőt a füst New Jersey-t is elérheti, ahol vasárnap rendezik a foci-vb döntőjét. (tlx, MTI)

Heves viharok csaptak le Németországban

Heves viharok csaptak le a Németország délnyugati részén fekvő Baden-Württemberg tartomány nagy részére, egy ember meghalt, többen megsérültek – közölte pénteken a helyi rendőrség.**KARLSRUHE.** A szélvihar gyökerestől kitépett egy fát Karlsruhe városában, a fa eltalált egy embert, aki meghalt – ismertette a rendőrség. Több száz tűzoltót és a helyi katasztrófavédelem munkatársait vezényel-

ték a város különböző pontjaira. A tűzoltóság jelentése szerint az elmúlt napokban több mint 250, időjárással kapcsolatos riasztás érkezett hozzájuk. A Karlsruhei Rendőr-főkapitányság szóvivője szerint a lehullott csapadék számos területet elárasztott, a vihar közlekedési lámpákat, járműveket rongált meg. Kerékpárosokat és egy gyereket is eltaláltak a fákról lehulló gallyak, könnyebb sérüléseket okozva. A Stuttgartól északra fekvő Ludwigsburgi Rendőr-főkapitányság illetékességi területén mintegy

70 bevetést regisztráltak, köztük olyan eseteket is, amikor tetőcserepek hullottak le, illetve pincék kerültek víz alá. A Ludwigsburgi körzetbe tartozó Besigheimben az első jelentések szerint villám csapott egy tetőbe, ami tüzet okozott, több ember könnyebb sérüléseket szenvedett. A térségben, a Rems-murri járásban fák dőltek egy épületre, ami mintegy százezer eurós kárt okozott. Saar-vidék székhelyén, Saarbrückenben a heves eső, a szél-lökések és egy villámcsapás miatt több mint 50 helyszínre vezényelték a tűzoltókat. (MTI)

ÚJ SZÓ

szlovákiai magyar napilap

ujszo.com

facebook.com/ujszo

Z Levélcím: DUEL – PRESS, s.r.o., Új Szó szerkesztősége, Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava
 Z E-mail: ujszo@ujszo.com
 Z Szerkesztőség: Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava
 Z Főszerkesztő: Nyerges Csaba Z Titkárság: 02/32153313
 Z Főszerkesztő-helyettes: Sídó H. Zoltán
 Z Szerkesztők: Demecs Péter – Belpolitika, Károly Zsolt – Régió, B. Szentgáli Anikó – Vélemény, Mellár Dávid – Panoráma, Kultúra, Mislav Edit – Iskola Utca, Pihenő, Orosky Tamás – Sport Z Kiadja a Duel – Press Kft., Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava
 Z IČO: 35 722 517 Z Ügyvezető igazgató: Michal Teplica
 Z Marketingvezető: Kis Szilvia, e-mail: silvia.kis@ujszo.com

Z Hirdetésfelvétel: +421/918 865 748, e-mail: reklama@ujszo.com
 Z Előfizetés: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk
 Z Nyomja a PETIT PRESS, Bratislava Z Belföldi megrendelések: minden postahivatalban, postai kézbesítéssel, a News and Media Holdingnál: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk
 Z Külföldi megrendelések: Slovenská pošta, a. s. Stredisko preplatného tlače, Užebecká 4., P. O. BOX 164, 820 14 Bratislava Z Terjesztő: a Szlovák Posta Rt. és a Mediaprint Kapa Rt.
 Z Az újságküldemény feladását engedélyezte: RPP Bratislava Pošta 12. Index: 48271 Z Engedélyszám: 5/2. ISSN 1335-7050 Z Nyilvántartási szám: EV 110/08 Z Minden szerzői jog fenntartva. Az írárok, fotók és grafikonok terjesztése, beleértve azok elektronikus formáját, csak a kiadó írásos jóváhagyásával lehetséges. Kéziratokat nem örvünk meg és nem küldünk vissza.

Z Az elhelyezett fizetett politikai hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
 Z Az Új Szó a lapok eladott példányszámát ellenőrző ABC SR tagja, az ellenőrzés eredménye a www.abcsr.sk honlapon található. Z Copyright DUEL – PRESS KFT. A szerzői jogokkal a kiadó rendelkezik. A kiadó fenntartja magának az ÚJ SZÓ megjelöléssel ellátott írárok terjesztésének jogát, és a szerzői jogi törvény (33. § 1a és d cikkely) értelmében kizárólag ő jogosult engedélyezni a szövegek nyilvános terjesztését. Z A sajtófigyelést a kiadó megbízásából a Newton Media, a Monitora és a Slovakia Online végzi. Z Lapunk megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap támogatja. Realizované s financnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

ELFOGADJUK AZ ÚJSAJGOK ETIKAI KODEXÉT

